ԺԹ՟ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5051 — 14/27 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1902 — ՇԱԲԱԹ — 24 ՃԷՄԱԶԻ ԻՒԼ ԱԽԸՐ 1320 — ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5051

درعليه‌ده غلطه‌ده ❁ آره‌ولك ❁ غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ԴԻՊՈՒ ԱՐՄԱՇ

Հրատարակուած տեղեկութիւններէն կը հասկցուի թէ այս տարի բաւական ստուար թուով ուխտաւորներ փութացած են Արմաշ, Չարխափան Ս. Աստուածածնին, եւ ասիկա հակառակ այն յորդահոս անձրեւներուն, որոնք շաբաթէ մը ի վեր կը տեղան։ Վերջին նամակ մը կը ծանուցանէր թէ ուխտաւորներուն թիւը արդէն իսկ 1000ի մօտեցած է, եւ թէ տակաւին կրնան բազմաթիւ անձեր ալ Արմաշ հասնիլ այսօր կամ վաղը։

Այս պարագան արձանագրելը մեզի մասնաւոր հաճոյք մը կը պատճառէ, որովհետեւ որչա՛փ շատ ըլլան ուխտաւորները, այնչափ վանքը կ'օգտուի։ Եւ ո՞վ չուզեր այդ միաբանական օգտակար ու արդիւնաւոր հաստատութեան բարիքը։

Վերջին ութը տարիներու միջոցին, Արմաշի վանքին անունը չա՛տ տարածուած գտաւ մեր ժողովրդեան մէջ, որչա՛փ Պոլիս, այնչափ մըն ալ գաւառները։ Միաբանութեան նորընծայ վարդապետներ գաւառները ցրուեցան առաջնորդական պաշտօններով, եւ եթէ անոնցմէ ամէնքն ալ չկրցան պարծիլ իրենց վարչական կարողութիւններով, գոնէ մեծ մասամբ ծառայեցին անձնուիրաբար, առանց շահասիրութեան, առանց փառասիրութեան։ Իրենցմէ մէկ քանին արդէն իսկ Առաջնորդ նշանակուած են կարեւոր գաւառներու, եւ տարիներէ ի վեր կը պաշտօնավարեն, առանց նոյն իսկ ամենաչնչին քննադատութեան մը տեղի տալու։ Ուրիշներ տարբեր կերպով օգտակար եղան Պոլսոյ այլ եւ այլ արուարձաններուն, ինչպէս նաեւ նոյն իսկ Արմաշի վանքին մէջ, իբր քարոզիչ կամ իբր դաստիարակ։

Միւս կողմէ, Արմաշեաններէն մէկ քանին գեղեցիկ անուն մը շինեցին գրականութեան մէջ, օրուան լրագրական հրապարակին վրայ ձեռք բերելով առանձին դիրք մը ու ազդեցութեան շրջանակ մը, որ պարզապէս գովելի է։

Չեմ ըսեր թէ անոնց մէջ քննադատուողներ չեղան, բայց վերջապէս, Արմաշ, գոնէ կրնայ քիչ մը աւելի հպարտանալ։

⁂

Ժողովուրդը այսօր, գիտէ այս ամէնը։ Իր աչքին, Արմաշի վանքը անհրաժեշտաբար պէտք է գոյութիւն ունենայ, որովհետեւ համոզուած է որ մեր կղերին բարձրացման, ազնուացման գործը մեծ մասամբ անկէ կախեալ է։ Եւ այս համոզումը գոյացած ըլլալուն համար մանաւանդ առիթ մը ներկայացած միջոցին չի վարաներ իր քսակը բանալու՝ յօգուտ այդ վանքին որ արժանի է արդէն ամէն համակրութեան։

Այդ առիթներուն ամէնէն գլխաւորը կրնայ նկատուիլ Ս. Խաչի այս ուխտագնացութիւնը, եւ Արմաշի վանքը, որուն պէտքերն ու պահանջները շատ են, իրաւամբ այդ ուխտագնացութենէն կը սպասէ իր մատակարարութեան գործին ըլլալիք ամէնէն մեծ ձեռնտուութիւնը։ Այս ուխտագնացութիւնը որչա՛փ արդիւնաւոր ըլլայ, այնչա՛փ վանքը շունչ կ'առնէ, այնչա՛փ վանքը կրնայ դիւրացնել իր տարեկան ելեւմուտքին հաւասարակշռութիւնը։

Անկեղծ ըլլալու համար, պէտք է ըսել թէ տարւոյն մէջ քանի մը անգամ Արմաշ ուխտի գացող ազգայինները բնաւ չեն մոռնար Չարխափան Ս. Աստուածածինը, եւ իրենց կարողութեան ներածին չափ նուէր մը կը տանին անոր, նոյն իսկ շատ անգամներ առանց մտածել ուզելու թէ այդպէսով իրենց օրական ուտեստէն զըրկուին։—Չարխափան Ս. Աստուածածնին մէկ նայուածքը մեզի կը բաւէ,—կ'ըսեն, եւ իրենց անուշ կու գայ՝ անոր սիրոյն կատարուած ամէն զոհողութիւն, իրենց անզգալի կը դառնան բոլոր այն զրկանքները, որոնց կ'ենթարկուին անոր սիրոյն։

Արմաշ երբեք չէ՛ ուրացած ասիկա, եւ միշտ իր շնորհակալիքը յայտնած է հանրութեան՝ այն նիւթական ու բարոյական ձեռնտուութեան համար զոր կը գտնէ անկէ։ Իր կարգին, մամուլն ալ երբեք տարբեր չէ՛ վարուած, եւ իմ մասիս չիտակը ուրախ եմ որ այսպէս առիթ մը կը գտնեմ վանքին այդ երախտագիտութեան արձագանգ ըլլալու։ Դուրեան Տ. Եղիշէ Արքազանի պէս արժանաւոր, գործունեայ ու խղճամիտ եկեղեցական մը իրեն վանահայր ունենալով, վանքը բնական է որ տարբեր ընթացք մը չկրնար բռնէր հանրութեան հանդէպ։

⁂

Կը մտածեմ սակայն թէ ինչո՞ւ հանրութեան այդ ձեռնտուութիւնը այլ եւ այլ առիթներու, զոր օրինակ ուխտագնացութեանց սպասէ՝ յայտնուելու համար, մինչդեռ, տարւոյն բոլոր ամիսներուն մէջ կարելի է նպաստել Արմաշի վանքին։ Պոլիս Խնամակալութիւն մը կայ, իբր վերին հսկող Արմաշու վանքին մատակարարութեան, Խնամակալութիւն մը՝ որուն կարելի է ղրկել ամէն նպաստ, առանց առիթի սպասելու, տարւոյն ո՛ եւ է մէկ եղանակին, ո՛ եւ է մէկ օրուան մէջ։

Մերիններէն անոնք մանաւանդ որ միջոց չունին մինչեւ Արմաշ ճամբորդութիւն մը սարքելու, կրնան օգտուիլ ասկէ։ Իրենցմէ շատեր, Արմաշ երթալ չկարենալնուն համար, գրպաննին կը պահեն այն դրամը կամ նուէրը զոր մտադրած էին Չարխափանին յատկացնել։ Աստուածածինը, սակայն, հեռուէն կամ մօտէն միշտ կրնայ ընդունիլ ամէն մարդու ուխտը, ինչ միջոցով որ ալ կատարուելու ըլլայ։

Միւս կողմէ, բոլոր այն Պոլսեցիները որոնք նիւթական կամ ուրիշ կարգի պատճառներով չեն կրնար Արմաշ երթալ, ինչո՞ւ իրենց ուխտը ու նուէրը չտանին Գաւակէօմիւրքի եկեղեցին, Պզտիկ Արմաշը, ինչպէս որ կը կոչեն։ Իրենց նուէրը հոն տան եւ կամ Արմաշ, միեւնոյն բանն է ինքնին։ Երկու պարագային վանքն է օգտուող։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԵՐԻԶԱՃՃԻՆԵՐԸ

Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցին մէջ անցեալները վիրաբուժական շատ կարեւոր գործողութիւն մը կատարուեցաւ Սթէֆօ անուն 27 տարեկան յոյն երիտասարդի մը վրայ։

Երիտասարդը Հիւանդանոց ներկայացած պահուն, ստամոքսին աջ կողմը խոշոր ուռ մը ունէր, բաւական կարծր, եւ զայն հանել տալու համար դիմած էր Հիւանդանոցը։ Կերակուրները աղէկ չէր կրնար մարսել եղեր, աջ կողմը, պառկած ատեն, սաստիկ ցաւեր կը զգայ եւ նոյն իսկ, երբեմն մերթ ուժգին, մերթ թեթեւ խիթեր կ'ունենայ եղեր։ Այսպէս կը պատմէր երիտասարդ հիւանդը։ Արձակուրդի օրերէն օգուտ քաղելով՝ Հիւանդանոց յաճախող քանի մը բժշկական ուսանողներու եւ Հիւանդանոցի բժիշկներու միջեւ յայտնուած թեր ու դէմ կարծիքներէն յետոյ, վերջապէս սա համոզումը գոյացուեցաւ թէ լեարդին վարի երեսը ծածկող չճամչնի երկու թերթիկներուն մէջ խտաքիք ըսուած եւ թաղանթով մը ծածկուած երիզաճճիներ կային, հետեւաբար հարկ անհրաժեշտ էր վիրաբուժական գործողութեամբ՝ այդ վնասակար որդը մարմինին այդ մասէն դուրս հանել։ Ա՛յդ դժուար ու հետաքրքրաշարժ գործողութիւնն էր ահա որ անցեալները այնքան յաջող կերպով կատարուեցաւ մեր Հիւանդանոցին մէջ։

Նպատակս հոս ո՛չ Հիւանդանոցը եւ ոչ ալ անոր բժիշկները գովաբանել է։ Արդէն մօտէն տեղեակ եղողներ թէ՛ բժիշկներուն գովելի եռանդը եւ թէ մանաւանդ Հիւանդանոցին մէջ կատարուած զգալի բարեփոխութիւնները տեսած են։

Հազիւ կէս ժամ տեւող գործողութեամբ մը՝ կարծեցեալ որդը դուրս հանուեցաւ, որ սկզբան 2–3 լիթրի չափ դեղին ջուրի մէջ պատուած էր, որովհետեւ այդ սահմանին մէջ։ Սկզբան, բժիշկները շուարեցան դեղին գոյնով այդ որդը տեսնելով, բայց երբ քանի մը գիտուններու կողմէ այդ գոյնով ալ խտաքիք տեսնուած ըլլալը յիշուեցաւ, շուարումը շուտով փարատեցաւ։ Պէտք է ըսել թէ խտաքիքները ընդհանրապէս ճերմակ գոյն կ'ունենան։

Այս առթիւ համառօտ տեղեկութիւններ այդ կենդանիին ծագումին, յատկութեանց եւ այլնին վրայ, կարծեմ շահեկանութենէ զուրկ չըլլար։

Երիզաճճիները (ténia) այսօր քանի մը տեսակներու բաժնուած են, որոնց մէկն ալ թէնեա–էքինօգօգ ըսուածն է։ Ասոնք, ընդհանրապէս մէկէ աւելի թուով կը գտնուին այծին, ոչխարին, կովերու, մասնաւոր կենդանիներու գրեթէ բոլորին, կապիկներու եւ դեռ ուրիշ կենդանիներու լեարդներուն եւ սասր պէս ուրիշ գեղձերու մէջ։ Իրենց վրայ բարակ մաշկ մը ունին, որուն ներքնակողմը լեօգօմայինն ըսուած թանձրաւոր հեղուկ մը կը պարունակէ։ Հասակնին հազիւ 5–6 միլիմեթրի չափ է։ Գլուխը եւ իրանը երկու գլխաւոր մասերէ բաղկացած են։ Գլուխներուն վրայ ուռեր, ցցուածքներ ունին. այդ ցցուածներու ամէնէն երկարը Ռօսթըր կ'անուանեն, որուն երկարութիւնը 34–35 միլիմեթր կը հասնի։ Իրանինն ալ չորս մասերէ բաղկացած է. ասոնց ամէնէն խոշորը ետեւինն է։

Թէնիա–էգինօգօգ անունով ճանչցուած այս երիզաճճիները իրենց համար ամէնէն հաճելի բնակարան՝ շուներու նրբաղիները եւ ոչխարներու լեարդը ընտրած են։ Բացառութիւն ըլլալով սակայն, ոչխարներու թոքերուն, ուղեղին եւ երիկամունքին մէջ ալ տեսնուած են։ Սա ալ ըսենք որ ամէն երկրի շուներուն վրայ չի գտնուիր, բայց ամէն հովիւի շուներուն վրայ գտնուած է։ Ռաֆայէլ–Պլանշառ, անուանի գիտնականը, այս մասին շատ քննութիւններ կատարած է թէ՛ Պերլինի եւ թէ Բարիզի մէջ, ճշգրտօրէն ապացուցանելով այս պարագաները։

Հիմա հասկցանք թէ այդ որդերը ոչխարներու, մանաւանդ շուներու մէջ շատ կը գտնուին։ Ուստի անոնք որ շուներու հետ միշտ յարաբերութեան մէջ են, իրենց ձեռքերով շուները կը կերակրեն, ձեռքերնին շուներնուն լիզել կուտան, անոնք որ ոչխարի տապկած լեարդ կ'ուտեն յաճախ, անոնց վրայէն այդ կենդանիին ելլելը տեսնուած է։ Թէնիային ձուիկները կրնան վերը ըսուած ձեւերուն տակ կենդանիներէն մարդուս փոխանցուիլ եւ կամաց կամաց մարդուս մարմինին մէջ զարգանալով՝ պարկի ձեւ առնել, իբր տեսակ մը թէնեա էգինօգօգներ, որոնց բժիշկները գիստ իտաքիք կ'ըսեն։ Ասոնք գլուխ, ցցուածք, եւ ռօսթըր բնաւ չունին եւ ճիշտ այս կէտերով է որ թէնիայէն ալ կը զանազանուին։ Խտաքիքները եթէ պզտիկ ըլլան, լեարդի հիւսկէններու այնքան չեն վնասեր, բայց եթէ խոշորնալու ըլլան, այն ատեն հիւսկէններու վրայ ճնշում կը բանեցնեն ու այսպէսով անոնց կարծրանալուն պատճառ կ'ըլլան։ Խտաքիքները երբեմն այնքան կը զարգանան, կը խոշորնան որ մինչեւ որովայնի վարի մասերը կ'երկարին ու հոն գտնուող մայր շնչերակի ու երակներու վրայ ճնշում բանեցնելով արեան շրջանի անկանոնութեան պատճառ կ'ըլլան։

Նորոգ հանգուցեալ հռչակաւոր Վիրխով բժիշկը իր գրած ախտաբանութեան մէկ համառօտ գրքոյկին մէջ այս կէտերը մի առ մի պարզելէն յետոյ, առաջ եկած հիւանդութիւններն ալ կը թուէ ընդարձակօրէն։

Տարիքը բնա՛ւ կարեւորութիւն չունի այս կենդանիներուն համար. Նորածին տղեկին, ծերին, երիտասարդին, ամէնուն վրայ ալ կը խոյանայ։ Տավէնի հետեւեալ ցուցակը այս մասին մեզ որոշ գաղափար մը կուտայ.—

0–10	տարեկան	20	խտաքիք
11–20	»	49	»
21–30	»	65	»
31–40	»	28	»
41–50	»	32	»
51–60	»	23	»
61–70	»	11	»
71–80	»	5	»

80էն վերջ ալ 2 խտաքիք։ Սեռն ալ բնաւ կարեւորութիւն չունի, կրնայ գտնուիլ թէ՛ այրերուն եւ թէ կիներուն վրայ հաւասարապէս։

Գրութիւնս վերջացնելէ առաջ՝ սա ալ ըսեմ որ այս խտաքիք ըսուած որդերը Ասիոյ եւ Ափրիկէի մէջ բնակողներու վրայ բնաւ չէ գտնուած, բացառութիւն ըլլալով սակայն Թոնքինի եւ Եգիպտոսի բնակիչները։ Ամերիկայի մէջ ալ կայ բայց շատ քիչ. ամէնէն շատ Եւրոպայի մէջ կը գտնուի։

Կ. Տ. ԱԼԼԱՀՎԵՐՏԻ

ՍՕԼԱՆԺ

ՆՈՐԱՎԷՊ

Շատ դժուարութեամբ կրցինք մեր առջի մտերմութիւնը վերակազմել Տիրանին հետ։ Ճամբորդութենէ վերադարձին, տեսակ մը սրամիտ չարութիւն ու բարիզեան թեթեւութիւն նշմարեցի իր բնաւորութեանը մէջ։ Ու յետոյ իր ապրելու եղանակին ու տրամադրութիւններուն մէջ ալ խառնուած գտայ այն տարօրինակ ինքնահաւանութենէն, որուն բաղդատմամբ Լապառունը՝ պզտիկ, աննշան թերութիւն մը երեւաց աչքիս։ Նողկանքով կը դիտէի իր աշխարհիկ երիտասարդի կրքոտ ու մոլեգին պահանջումները, որոնք անխորհուրդ եւ չարաչար գոհացումներու շուրջ կը դառնային միշտ։ Եւ ինք ալ, իր կարգին, ծաղրանքով կը խօսէր գեղեցկամոլի մաքուր երազանքներուս, նախընտրութիւններուս ու փափկանկատութիւններուս վրայ։ Ահա՛ այս խոշոր հակասութիւններուն համար էր որ շա՛տ դժուարութեամբ վերջապէս, հին բարեկամութեան մը անզուսպ ու յորդող խանդավառութիւններէն ետքը, կրցանք մեր առջի մտերմութիւնը վերակազմել Տիրանի հետ։

Տասնըհինգ օր առաջ, գիշեր մը, բարեկամս մեզի եկած էր. խնդրեցի իրմէ, որպէս զի իր Բարիզ անցուցած կեանքին ամէնէն կարկառուն ու ամէնէն նշանակելի դրուագը ինծի պատմէ։ Անակնկալը սիրողի հետաքրքրութիւնս բաներ մը կը նշմարէր Տիրանին մէջ, մութ ու տարօրինակ բաներ, որոնք կրնային ապահովաբար պատահած ըլլալ Բարիզ ապրող երիտասարդի մը կեանքին մէջ։

Խօսակիցս խնդաց ըրած հարցումիս վրայ, բայց ուրախութեան յաջորդող յամր թուլութիւնով, քիչ մը մտածելէ յետոյ, ըսաւ յանկարծ.

—Ինչո՞ւ չէ։

Եւ քիչ ետքը գլխ անկիւն մը սանձելով, սկսաւ պատմել։

«—Լինենէ փողոցը բնակած ատենս էր որ աղջիկ մը ճանչցայ հոն։ Համբաւաւոր փաստաբանի մը միակ զաւակն էր անիկա, Սօլանժ անունով։ Իրաւ որ աղէկ չեմ յիշեր թէ ինչպէս, ի՛նչ միջոցաւ իրարու հանդիպեցանք։ Միայն սա գիտեմ որ իրարու հաճելի թուեցանք, առաջին անգամ զիրար տեսնելնուս, ու անկէ վերջը իրարու քով ու իրարու հարմար ապրեցանք գրեթէ։ Օր մը ես իրենց կ'երթայի, օր մըն ալ ան ինծի կու գար։ Բարիզի մէջ այնքան դիւրին է սէրերն ու բարեկամութիւնները վայելելը։ Երբ իրենց կ'երթայի, չփացած տղու մը պէս քովս վազելով, ու ինծմէ չըսպասուելով երաժշտութեան ու գրականութեան վրայ կը խօսէր. միեւնոյն հակումները, միեւնոյն նախընտրութիւնները ցոյց կուտայինք. ու անիկա սրամիտ ու բոցեղ լեզուանուութեամբ մը սիրած հեղինակներս իրարու կը բաղդատէր։ Բրօշ մը պէս իր ստացած նուէրներն ու նամակները ինծի ցոյց կուտար եւ յետոյ, էն վերջը, երբ կը պատրաստուէր մեկնելու, կը պատուիրէր որ նորէն երթամ, շուշացնեմ այցելութիւն ու գրեթէ միշտ ամէն անգամուն ալ աւելցնելով.

—A bientôt, n'est-ce-pas?

«Իսկ երբ ան այցելութեան գար ինծի, լրջօրէն գիրքերս կը թղթատէր, Պոլսէն ստացած նամակներուս վրայ տեղեկութիւններ կ'ուզէր. կը զարմանայի այս աղջկան վրայ, որ հակառակ Բարիզցի մը ըլլալուն, որ հակառակ սարսափելի կերպով աղտոտ ու անառակ միջավայրի մը մէջ ապրած ըլլալուն, պարկեշտ ու բարի էակ մը մնացեր էր։ Երբ տեսնէիր, հաւտա՛ որ, երբեք պիտի չուզէիր համոզուիլ որ Բարիզուհի մըն է ինք, այնքան մաքուր ու այնքան կուսական էին իր շնորհներն ու իր շարժուձեւերը։

«Ու կը խոստովանիմ որ ասոնք, այս կնոջական առաւելութիւնները չէին որ զիս գրաւած, հրապուրած էին։ Սքանչելի աչքեր մը ունէր խիտ ու առատ յօնքերուն տակ, զմայլելի ու կանոնաւոր գլուխ մը սեւ ու յորդ մազերով շրջանակուած։ Ճերմակ էլիօդրօբով լուացած իր ծամին հեղուկ եփենոսը վար կը հոսէր ու կը քարանար իր նրբագեղ մարմինին ետեւի կողմը։ Տասնըինը տարեկան հազիւ կար, ինէ չորս տարու պզտիկ։ Զգլխիչ բան մը կար վրան, տեսակ մը աննիւթական ու եթերային հով, որ զիս կը դրդուէր, կը թովէր անդադար։ Ու մանաւանդ,—ասիկա պիտի չմոռնամ երբեք,— արեւադարձի տաք երկիրներուն բարկ անուշահոտութիւնները կը ծծէի կարծես, երբ երազիս մէջ բազուկներս՝ ուժով՝ մէջքին անցուցած, ազդրս՝ դնդղուցին, ու վիզս ալ անրակին սպիտակութեանը փակցուած՝ սէրը կ'ըմբոշխնէի անոր աչքերէն, բերնէն, այտերէն, հրապոյրներէն։ Երազային տկարութիւններս են ասոնք։ Գեղեցկին դէմ միշտ հիւանդ ու տկար դարձած եմ։ Մանաւանդ այն անստգիւտ ու պաշտելի գեղեցկութեան դէմ, որմէ ունէր Սօլանժս, աղուոր Սօլանժս։ Օր մը, կը հաւատա՞ս, սիրային խոստովանութիւն մը չըրաւ ինծի, այն դռեհիկ ու տափակ խոստովանութիւններէն, որոնցմէ անհունութեամբ կը գտնուի Բարիզի grisette-ներէն սկսեալ մինչեւ սալօններու տիրուհիներուն բերնին մէջ։ Բայց վստահ էի որ զիս կը սիրէր մոլեգին կերպով, ինչպէս ես զայն կը պաշտէի ջերմեռանդ։ Մեր սէրը,—ապահով էր ասոր,— լուռ ու խորունկ բան մըն էր, հետզհետէ աւելի տարածուող, հետզհետէ աւելի ճարակող բոց մը։

«Իրիկուն մը սենեակ վերադարձիս, Սօլանժը գրասեղանիս առջեւ, նամակներուս զբաղած գտայ։ Պէտք չկայ ըսելու որ ամէն թոյլտուութիւն ըրած էի իրեն, դարակներս պրպտելու, նամակներս նայելու, բան մը, զոր խենթ սէրը միայն կրնար ներշնչել։ Մէկ քանի օր առաջ Զարուհիին լուսանկարն ու նամակը ստացած ըլլալով, երկուքը մէկանց, գրասեղանիս գրքերուն կրթնցուցած էի։ Հայերէն նամակ մը, կ'ըսէի մտքիս, ո՛վ պիտի կարդայ զայն։ Երբեք չէի կրնար երեւակայել այսքան յանդգնութիւն, այսքան խելացութիւն։ Սօլանժ, այդ լուսանկարն ու նամակը առնելով,—չեմ գիտեր ինչպէս,— իր հետը կը տանի։ Երեւակայէ այն վիճակը զոր ունեցայ նամակն ու լուսանկարը հոն չգտած պահուս։ Իրեն առաջուց ըսած էի քոյր չունենալս։ Անել բաւիղի մը մէջը ինկած կը զգայի ինքզինքս։ Անկարելի էր ո եւ է կերպով զայն խաբելը։ Նամակը սապէս կը սկսէր, եթէ չեմ սխալիր. «Մօրս հաւանութիւնն ալ առած եմ։ Բարի կին մը ըլլալով, զիս ազատ ձգած է իմ նախընտրութիւններուս մէջ։ Առաջին անգամ կարծեցի որ պիտի չընդունի առաջարկս, բայց վերջէն իր առաքինի ու մայրական առաւելութիւնները յիշելով, հետեւցուցի որ պիտի ուրախանայ սրտանց, սիրած էակիս հետ իմ միանալս տեսնելով։ Ու իրիկուն մը, երբ իրեն հաղորդեցի ծրագիրս, ժպտեցաւ ու ըսաւ հատիկ հատիկ.

«Զարուհիս, սիրոյ մէջ ազատ է մարդ, քու խելքդ տեղ կ'ընէ, դուն բարին ու չարը զանազանել սորված ես։»

«Նամակը իր բովանդակ սիրոյ արտայայտութիւններովը աչքիս առջեւ կուգար այն ատեն։

«Իրաւ որ, այդ ատեններուն, Սօլանժի զմայլելի մարմինէն ու ընդվզող կախարդանքէն գինովցած, քիչ մը մոռցած էի Զարուհին։ Բայց ի՛նչ օգուտ։

«Այն օրը վերջին անգամ ըլլալով տեսայ զինքը։ Երես ալ չունէի չիտակը իրեն այցելելու։

«Հիմա որ Զարուհին կինս եղած է, հիմա որ բանի մը փափաք չունիմ բնաւ, կը կարծեմ որ օր մը, ճամբու վրայ կամ երազիս մէջ, Սօլանժ իր կանդնագեղ ու հրաշալի իրանովը առջիս կեցած, անուշ նայուածքով մը պիտի ըսէ ինծի.

—Խաբեցիր, բայց մի՛ մոռնար զիս։»

Բերա — Մ. Ա. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

Պ. ՔՈՄՊԻ ՃԱՌԸ

Անգլիոյ լրագիրներուն կարծիքը.— Գերման մամուլը.—Կարծիքներ Իտալիոյ մէջ։

Լոնտոն, 22 սեպտ.— Իրիկուան լրագիրները կը խօսին Ֆրանսայի Նախարարապետ Պ. Քոմպի ճառին վրայ։ Ուէսմինսթըր Կազէթ կ'ըսէ.—«Պ. Քոմպ յայտարարեց թէ արտաքին գործոց Նախարարը միայն պաշտօն ունի կառավարութեան անունով խօսելու եւ գործելու, վասն զի աս կը պահանջէ խորհրդարանական դրութիւնը։ Պ. Քոմպ «Ֆրանսայի խորհրդարանական դրութիւնը» ըսել կ'ուզէ, վասն զի Անգլիոյ մէջ Նախարարապետ Պ. Պալֆուր կատարեալ իշխանութիւն ունի արտաքին գործոց վրայ խօսելու։» Կլոպ կ'ըսէ թէ Պ. Քոմպի ճառը ճիշդ ժամանակին հասաւ մեղմացնելու ծովային նախարար Պ. Բէլլըթանի վերջին յայտարարութիւնները։ Սէնթ–Ճէյմս Կազէթ կ'ըսէ թէ բոլորովին կը համակրի Պ. Քոմպի։ Անգլիական լրագիրը զարմանալով կ'իմանայ թէ Ֆրանսացի Նախարարի մը խօսքերը անձնական կարծիքի արտայայտութիւններն են միայն, երբ կը խօսի այն տեսակ գործերու վրայ, որոնք իր վարած պաշտօնարանին չեն վերաբերիր։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (22)

ԹՕԼ-ՎԻՔԹՕՐ-ՄԱՐԿՐԻԹ

ՆԻՍԻ ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԸ

Է

—Ինչ սքանչելի վերջալոյս, ըսաւ Ֆէրմօն, որ ցած աթոռակի մը վրայ նստած էր, Արապէլլայէն քիչ հեռու։

—Այո՛, փառաւոր օդ մը կ'ընէ։

Օր. Արապէլլայի ձայնը խեղդուկ կ'ելլէր, ինչ որ անձկութիւն կը պատճառէր Ֆէրմօնի։ Մարդուն հաւատալը չէր գար թէ այդ տարիքին մէջ դատապարտուած էր մեռնիլ մանկամարդ աղջիկը։ Անոր հիւանդութիւնը խաբուսիկ էր, ինչ որ մինչեւ վերջին վայրկեանը գեղեցկութեան դրոշմ մը կը ձգէ ենթակային վրայ։

—Տխո՞ւր էք, հարցուց Ֆէրմօն գորովոտ շեշտով մը, ձեռքը դնելով օրօրուն աթոռին յենարանին։

—Ինքզինքս յոգնած կը զգամ։

Ու մանկամարդ աղջկան նիհար վիզը կը մխրճուէր ուսերուն մէջ, որոնց նիհարութիւնը կը գուշակուէր, փաղփուն եւ թեթեւ շիփկին տակ։ Կծկուած ու ինքնամփոփ, մեռած թռչունի մը կերպարանքն առած էր։ Դէմքը պայծառ, անգոյն կաւի մը մէջ թափուած էր կարծես անծանօթ ձեռքով մը։ Իր հոգիին յարափոփոխ ցոլքերը կը կարդացուէին, դէմքին ստացած կերպարանափոխութեանց համեմատ։ Իր աչքերը հիանալի էին. բոլոր կեանքը հոն բովանդակուած էր գոգցես։ Երբեմն անոնք չափազանց խոշորցած, ամբողջ դէմքին վրայ կը տիրապետէին։ Աչքի ծիրին սպիտակը կապոյտ գոյն մը կ'առնէր այն ատեն, ու ծիածանն ալ երկնային պայծառութիւն մը կը ստանար, որուն վրայ, սեւ բիբը իր սեւ սրատը կը տարածէր շուքին մէջ։

Հիմա, ապակիներուն փայլը կուսական ցոլք մը կը դնէր Արապէլլայի աչքերուն մէջ եւ պայծառ վերջալոյսը կարծես իր բովանդակ գեղեցկութեամբ յամրաբար կ'իջնէր անոր դէմքին վրայ։

—Ինչ հիանալի երաժշտութիւն էր քիչ մը առաջ մտիկ ըրածնիս։

Արդարեւ, պահ մը առաջ, ունկնդրած էին Պէրլիոզի Ռոմէօ եւ Ժիւլիէթ նուագախաղին մէկ հատուածին։

—Չէ՞ք կարծեր որ գեղեցիկ բաները տխրութեան կը մատնեն մարդս։

Պահ մը խորհրդածելէ յետոյ.

—Կարծես թէ գերիվեր եղող ամէն բան կը ճմլէ մարդս, յարեց մանկամարդ աղջիկը։ Անոնք հիանալի օդերուն կը նմանին, որոնք կը շլացնեն քեզ։ Օրեր կան՝ ուր վարդի մը բոյրը լալու փափաք կու տայ ինծի։ Իսկ դո՞ւք։

Ֆէրմօն կը դիտէր զայն ուշադիր նայուածքով մը եւ ժպիտով մը։

—Օ՛հ, կը խնդաք ըսածներուս վրայ, այնպէ՞ս չէ, ըսաւ Օր. Արապէլլա։ Ֆրանսացիները միշտ սովոր են ծաղրել։

—Ո՛չ, օրիորդ Արապէլլա, կ'երդնում որ...

—Ձմեռը, չոր օդերուն, կ'ուզեմ եղբորս՝ Ուիլեամի ձիուն վրայ հենուիլ, հովուն դէմ արշաւելու եւ ցանկապատերուն վրայէն ցատկելու համար։ Շատ զուարճալի է, երբ կենդանին կը ցատկէ ցանկապատէ մը. հո՛ս, օդին մէջ կը գտնես ինքզինքդ։ Դժբաղդաբար, շատ բարձրերը չկլլեր մարդ։ Պարոն Ֆէրմօն, կարծեմ թէ թռչունները ամէնէն երջանիկ արարածներն են։ Իմ ամէնէն գեղեցիկ երազներս եղած են անոնք, ուր թեւեր առած՝ միշտ բարձրերը կը թռիմ։

Կարմրութիւն մը գունաւորեց մանկամարդ աղջկան այտերը։

—Օրիորդ, յաճախ կ'երազէ՞ք։

—Միշտ. մանաւանդ արթուն եղած ատենս։ Չէ՞ մի որ Շէյքսպիր ըսած է. «Մեր անուրջներուն խմորէն շինուած ենք ամէնքս ալ։» Շէյքսպիրը կը սիրէ՞ք, պարոն Ֆէրմօն։

—Անտարակոյս, պատասխանեց Ֆէրմօն։

Շատ մը Բարիզցիներու պէս, Ֆէրմօն ալ Շէյքսպիրը կարդացած էր անոր թարգմանածոյ եւ յապաւուած հրատարակութիւններուն մէջ։

—Օ՜հ, պէտք է սիրել այդ մատենագիրը, այնքա՜ն մեծ է անիկա։

Օր. Արապէլլա գրեթէ կրօնական երկիւղած շեշտ մը դրաւ իր խօսքին մէջ։ Խեղճ աղջկան այտերուն կարմիրը աննետացած էր, անոր յաջորդելով տժգունութիւն մը, որ դէմքին գիծերը կը նրբացնէր զգալի կերպով։

—Պարոն Ֆէրմօն, բնաւ չէ՞ք ձանձրանար, հարցուց Օր. Արապէլլա։

—Միշտ։

—Ինչո՞ւ համար։ Ինծի այնպէս կու գայ որ եթէ էրիկ մարդ ըլլայի, բնաւ չպիտի ձանձրանայի։ Ի՜նչ աղուոր բան է էրիկ մարդ ըլլալը։ անիկա տէրն է իր ճակատագրին։ Կարդացէք Շէյքսպիրը, որ այս մասին իր կարծիքը յայտնած է։

—Բայց ի՞նչ պէտք է ընել։

—Ես ձեր տեղը ըլլայի, պիտի ճամբորդէի։ Ամերիկա այցելա՞ծ էք. ճամբորդելու երկիր է։ Հոն հարուստ եւ երիտասարդ անձ մը չուզեր անգործ կեանք մը անցընել։ Արուեստապաշտներ (di lettante) չկան հոն։

—Ի՞նչ հարկ դրամ շահիլ, երբ մարդ ունի։

—Պատրուա՛կ մը. մարդ շարժման, ոգեւորութեան մէջ կ'ըլլայ. կ'ապրի՝ ապրած ըլլալու համար։

Օր. Արապէլլա իր ձեռքը վար կախելով թիկնաթոռէն, յարեց.

—Ի՜նչ լաւ բան է բան մը ստեղծել, իր կամքին զօրութեամբ։ Փորձեցէ՛ք, պարոն Ֆէրմօն։ Հաւատացէ՛ք Ամերիկուհիի մը խօսքին, որ իր մէջ կը զգայ իր ցեղին արիութիւնը, բայց իրապէս շատ տկար է այսօր։

Մանկամարդ աղջիկը հատկտեալ ձայնով մը կը խօսէր, շունչը սպառած ըլլալուն համար։ Ֆէրմօն վախնալով որ կը նուաղի, մարդ կանչելու վրայ էր, երբ օրիորդ Արապէլլա ապահովցուց զայն ըսելով.

—Բան մը չէ, յաճախ ունեցած եմ այս տկարութիւնները։ Պայուսակիս մէջ գտնուող սրուակներէն մէկը ինծի տալ բարեհաճեցէ՛ք։ Շնորհակալ եմ. բան մը չունիմ, անցաւ։

Գլուխը ետին հակած էր մանկամարդ աղջիկը, մինչ Ֆէրմօն անոր քթին բռնած էր սրուակը։ Խեղճ աղջիկը ցաւագին ժպիտ մը կ'ուղղէր Ֆէրմօնի։

Ալ եւս չխօսեցան իրարու հետ։ Այդ տեսակցութիւնը դժնդակ տպաւորութիւն մը առթած էր Ֆէրմօնի, որ լուռ մնաց մինչեւ որ տոքթ. Ժապլիէսի ձայնը լսելի եղաւ։

(Շարունակելի)

Իվենինկ Բոսք չի յուսար որ Պ. Բէլլըթան օգտուած ըլլայ իր ստացած դասէն։

Պերլին.—Քէօլնիշէ Զայթունկ խօսելով Պ. Քոմպի ճառին վրայ, կ'ըսէ թէ նոյն իսկ, առանց Ֆրանսայի նախարարապետին յայտարարութեանց, յայտնի է թէ Բէլլըթանի միջամտելը որ եւ է լուրջ նշանակութիւն մը չունէր Գերմանիոյ համար եւ թէ Պ. Բէլլըթանի խօսքերէն վրդովելու պատճառ մը չկար։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ Պ. Բէլլըթանի լեզուն անխոհեմ էր, բայց վտանգաւոր ըլլալու համար պէտք եղած հեղինակութիւնը չունէր։ Քէօլնիշէ Զայթունկ կ'ըսէ նաեւ թէ Պ. Քոմպ անհրաժեշտ կը համարի բացորոշապէս յայտնել խաղաղութեան մասին ունեցած սէրը, որուն համար պէտք է երախտապարտ ըլլալ, մանաւանդ անոր համար որ Պ. Քոմպի նախաձեռնութիւնը ինքնաբերաբար եղած է, առանց արդիւնք ըլլալու օտար կառավարութեան մը ճնշումին եւ կամ օտար հանրային կարծիքին ազդեցութեանը։

Հռոմ.—Իտալիոյ պաշտօնական շրջանակներուն մէջ մեծ գոհունակութիւն կը տիրէ Պ. Քոմպի յայտարարութեանց համար։ Կէս-պաշտօնական բոլոր լրագիրները ուրախ են որ Պ. Բէլլըթանի ճառը առաջ բերաւ Իտալիոյ մասին այնքան բարեկամական յայտարարութիւններ, որոնք աւելի եւս կը գնահատուին Իտալիոյ Թագաւորին Պերլին կատարած ուղեւորութենէն ետքը ըլլալնուն համար։

Պ. ԲԷԼԼԸԹԱՆ ԹՈՒԼՈՆԻ ՄԷՋ

Ընդծովեայ շոգենաւեր.— Հացկերոյթ.— Ճառեր։

Թուլոն, 22 սեպտ.— Ծովային նախարար Պ. Բէլլըթան, այս առտու, Մուրիյեոն գնաց եւ աչքէ անցուց չինուող ընդծովեայ շոգենաւերը, ինչպէս նաեւ մարտանաւերը։ Նաւահանգիստի վերատեսչութեան պաշտօնարանին մէջ կէս օրին, սեղան մը տրուեցաւ ի պատիւ ծովային նախարարին։ Ներկայ գտնուեցան ծովակալներ եւ նաւային բարձրաստիճան պաշտօնատարներ։ Շամբանեայի ատեն Թուլոնի նաւահանգիստի վերատեսուչ Պիէնէմէ ծովակալը շնորհակալութիւն յայտնեց նախարարին, նաւատորմին տուած այցելութեանը համար։ Նոյն ծովակալը յարեց թէ նաւային սպաները կատաղի աշխատողներ են, լաւագոյն ոգիով մը ներշնչուած եւ ընդհանրապէս կարծուածէն շատ աւելի ազատամիտ։ Մէկ նպատակ միայն ունին, ըսաւ Պիէնէմէ ծովակալը, այն է զօրաւոր հանգամանք մը տալ նաւատորմին, որուն իրենց կեանքը զոհած են ամէնքն ալ. նաեւ կատարելապէս անձնուէր են Ֆրանսայի ու իր կառավարութեան։ Ծովակալ Պիէնէմէ բաժակ պարպեց նախարարին եւ Ֆրանսայի համար։ Պ. Բէլլըթան, շնորհակալութիւն յայտնելով իրեն եղած ընդունելութիւններուն համար, ըսաւ.— «Նաւային սպաներուն անձնուիրութենէն բնաւ չեմ կասկածած. երկար ատենէ ի վեր կը ճանչնամ նաւային սպաներու եւ նաւաստիներու արժանիքը։ Ֆրանսայի պատմութեան ցաւագին ժամերուն մէջ, իրենց ցամաքային ընկերներուն հետ ձեռք ձեռքի տուած մեծ քաջութեամբ կռուեցան։ Գիտեմ թէ միակ նպատակ մը ունին, այն է աշխատիլ Ֆրանսայի մեծութեանը։ Անշուշտ չենք կրնար ըսել թէ նաւատորմը կատարելագործեալ վիճակի մէջ է, բայց սպաներուն ու նաւաստիներուն համար կարելի չէ բան մը ըսել. արժանի են իրենց նկատմամբ ցոյց տրուած հոգածութեան, վասն զի իրենց պաշտօնին կատարեալ գիտակցութիւնը ունին։»

Նախարարը երիկունը այցելեց նաւաշինարանը եւ զանազան զրահաւորները։

ՀՐԵԱՆԵՐԸ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Միջամտութիւնը.— Ռումանիոյ պատասխանը—Կարծիքը Անգլիոյ մէջ.— Տէրութեանց դերը։

Վիեննա, 22 սեպտ.—(Թայմզի հեռագիր).—Անցեալները Աւստրիա կը ծանուցանէր Ռումանիոյ կառավարութեան թէ չէր ուզեր որ Ռումանիոյ Հրեաները Աւստրիա-Հունգարիա գաղթեն, բայց Հրեաներուն հալածումը կը շարունակէ եւ չի նուազիր։ Շատ հաւանական չերեւար որ Մ. Նահանգները յաջողին նոյն իսկ Տէրութեանց բարոյական աջակցութեամբը, քանի որ Աւստրիոյ ջանքերը չեն յաջողած։ Պուքրէշէն առնուած լուրի մը նայելով, Ռումանիոյ կառավարութիւնը մեծ տէրութեանց միջեւ կնքուած դաշնագրութեան 44րդ յօդուածին տրուած մեկնութեամբ մը պիտի պատասխանէ՝ ըլլալիք բոլոր դիւանագիտական դիտողութեանց։ Տոյչէ Զայթունկ եւ Վաքերլանտ խստիւ կը քննադատեն Մ. Նահանգաց միջամտութիւնը։

Նիւ Եորք.—Մ. Նահանգները, Ռումանիոյ Հրեաներուն վիճակին համար բարւոքում մը ձեռք բերել յաջողին թէ ոչ, սա յայտնի է թէ Պ. Հէյի ծանուցագիրը պիտի հաստատէ Ամերիկայի ու Մեծն Բրիտանիոյ միջեւ եղած համերաշխութիւնը իրենց արտաքին քաղաքականութեան մէջ։ Իվենինկ Բոսք ուշադրութիւն կը հրաւիրէ այդ իրողութեան վրայ՝ խմբագրականի մը մէջ որ իր ամբողջութեամբը աննպաստ է Պ. Հէյի ընթացքին։ Նոյն թերթը կ'ըսէ թէ Պ. Հէյ, իր ծանուցագիրը ղրկելէ առաջ, Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան աջակցութիւնը ձեռք բերած է։ Ինչ որ ալ ըլլայ այս գործին արդիւնքը, գոնէ օրինակ մը պիտի տայ Անգլիոյ ու Մ. Նահանգաց միջեւ գործելու համերաշխութեան մը, ղրկեալ ցեղի մը ի նպաստ։ Անկարելի է ըսել թէ այդ խնդրին համար Պ. Ռուզվէլթ նախաձեռնութիւն ունեցած է թէ Պ. Հէյ, բայց օգտակար է յիշել թէ Նախագահ Ռուզվէլթ քանի անգամներ իր զայրոյթը յայտնած է Հրեաներուն ենթակայ եղած վիճակին համար, նոյն իսկ ամէնէն քաղաքակրթեալ երկիրներուն մէջ։

Ուաշինկթըն.—Ռուսիա եւ Աւստրիա տակաւին չպատասխանեցին Պ. Հէյի ծանուցագրին՝ Ռումանիոյ Հրեաներուն խնդրին համար։ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը արդէն ուղղակի պատասխան մը չսպասեր օտար տէրութեանց կողմէ։ Օտար երկիրներ գտնուող ամերիկեան դեսպանները միայն պիտի տեղեկագրեն իրենց կառավարութեան թէ ծանուցագիրը կարդացած են իրենց գտնուած երկիրներուն արտաքին գործոց նախարարներուն, եւ թէ այս վերջինները խոստացած են քննել զայն։ Հիմա տէրութեանց անկ է որոշել թէ ինչ միջոց ձեռք առնելու է։ Հաւանական է որ այդ մասին կատարուելիք թղթակցութիւնները ուղղակի զանազան տէրութեանց միջեւ փոխանակուին, առանց Մ. Նահանգաց մասնակցութեանը։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Երկաթուղիներու խնդիրը.— Պոքսըրներ.—Ռուս միսիոնարներ.— Քորէա։

Թիեն-Ցին, 22 սեպտ.—Չինացի քանի մը պաշտօնատարներ, այս առտու, Շան-Հայ-Գուան գացին, երկաթուղիին վերադարձումը կատարելու, ռուս իշխանութեանց գործակցութեամբ։ Շաբաթ օրը նոր գումարում մը կատարուեցաւ քննելու երկաթուղիներու խնդրոյն առթիւ եղած անհամաձայնութիւնը, որուն լուծումը կ'երկարի։ Հաւանական է որ օտար տէրութեանց Բէքինի դեսպաններուն յանձնուի այդ խնդրոյն կարգադրութիւնը։

Բէքին.—Ֆրանսական հիւպատոսը Պիաթինկ վերադարձուց ֆրանսական զինուորներու խումբը։ Թնդանօթակիրը, այս իրիկուն, Սու-Չօւ-Ֆու պիտի դառնայ։ Չէնկ փոխարքան մօտերս Զանկ-Եու կը սպասուի։ Չինու արքունիքը եւ օտար դեսպանները վստահութիւն ունին անոր վրայ թէ պիտի կրնայ բարեկարգութիւնը պահպանել եւ Պօքսըրներուն շարժումը զսպել։ Միւս կողմէ Չինու նահանգային իշխանութիւնները դեռ բան մը չեն ըրած զսպելու նոյն շարժումը։ Չինացի բարձրաստիճան պաշտօնատարները միշտ կը յայտարարեն թէ կացութիւնը բնաւ վըրդովիչ հանգամանք մը չունի։

Վիեննա.— Նոյէյ Վիէնա «Օրթոտոքսութիւնը Չինու մէջ» խորագրով յօդուածի մը կ'ըսէ.— «Շատ անգամ Չին գտնուող ռուս միսիոնարները մեղադրուեցան թէ բան մը չեն ըներ քրիստոնէական կրօնքը տարածելու Չինու մէջ եւ թէ կը սպասեն որ Չինացիները իրենց ներկայանալով մկրտուիլ ուզեն։ Այդ ընթացքը մեղի համար պարտաւորիչ եղաւ, բոլորովին բացառիկ կացութեամբ մը. սակայն տարակոյս չկայ թէ այդ ընթացքը նպաստաւոր արդիւնքներ ունեցաւ ռուսական շահերուն համար։ Բաւարար վկայութիւնները հաստատեցին թէ Չինացիները ինչ կերպով կը վարուին զիրենք քրիստոնեայ ընել ուզողներուն հետ։ Բնաւ չհաւնար պիտի չըլլայ Չինու հետ մեր յարաբերութիւնները դժուարացնել՝ քրիստոնէական հաւատքը տարածելու առթիւ։ Եթէ Ռուսիոյ ստացուածքներուն այլակրօն ժողովուրդներուն մէջ ուզէինք օրթոտոքսութիւնը տարածել, այնքան շահաւոր արդիւնքներ ձեռք պիտի չբերէինք։ Պատճառը այն է թէ չենք ուզեր բնիկ ժողովուրդներու կրօնքին խառնուիլ։»

Եոքոհամա.— Սէուլէն կը հեռագրեն թէ Քորէայի կայսեր քառասուններորդ տարեդարձին առթիւ կատարուելիք արարողութիւնները յետաձգուեր են, Սէուլի մէջ տիրող քոլերային հետեւանքով։ Ըսողներ ալ կան թէ դրամի պակասութիւնն ալ այդ յետաձգումին պատճառներէն մէկն է։

ԹԷԼԱՆԹԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ

Նոր հերքում.—Սինկափուրի կուսակալը։

Սինկափուր, 22 սեպտ.—Իբրեւ բոլորովին անհիմն կը նկատուի այն լուրը թէ բրիտանական զինուորները գրաւած ըլլան Թէլանթանը։ Սինկափուրի անգլիական կուսակալը, սեպտ. 7ին, այցելութիւն տուաւ Թէլանթանի իշխանին. նաեւ Թըրէնկանու գնաց։ Կ'ըսուի թէ այդ երկու այցելութիւնները պաշտօնական որ եւ է հանգամանք չունին։ Թէլանթանի սիամական գոմիսէրը պարտաւորեր է իշխանը որ Սիամի մայրաքաղաքէն՝ Պանքոքէն բերուած ապրանքները մաքս չվճարեն, մինչդեռ միւս ապրանքները, որոնց ամէնքն ալ Սինկափուրէն հոն կը տարուին, հարիւրին երկու մաքսի ենթակայ են։ Հաւանական է որ խնդիրը բարեկամաբար կարգադրուի։ Թրէնկանու Թէլանթանի մէկ նաւահանգիստն է՝ Մալաքքայի թերակղզիին արեւելեան եզերքին վրայ։

ՊՈԷՐ ՊԵՏԵՐԸ

Պոէր զօրավարները Ռոթէրտամի մէջ.—Պոթայի մէկ ճառը։

Ռոթէրտամ, 22 սեպտ.— Պոէր զօրավարները, այս առտու, Ռոթէրտամ ժամանեցին։ Ընդունուեցան Հարաւային-Ափրիկէի հոլանտական Ընկերութեան նախագահին եւ ուրիշ անձերու կողմէ։ Զօրավարները պիտի այցելեն Ռոթէրտամի վարժարանները։

—Սեղան մը տրուեցաւ ի պատիւ պոէր զօրավարներուն՝ պոէրասէր յանձնաժողովներուն կողմէ. ներկայ էր նաեւ քաղաքապետը։ Պոթա բաժակ պարպեց Հոլանտայի Թագուհիին կենացը, որ, ըսաւ, Հոլանտացիներուն չափ Պօէրներուն կողմէ ալ կը սիրուի։ Սեղանէն ետքը երկու զօրավարները ներկայ գտնուեցան ժողովրդեան նուագահանդէսի մը։ Խանդավառութիւնը աննկարագրելի էր։ Պոթա ճառ մը արտասանեց, որով գիտուեցաւ թէ, Պ. Քրիւկէրի վրայ խօսած ատեն, քանի անգամ կրկնեց սա բառերը.— «Մեր սիրեցեալ նախագահը»։ Երկու զօրավարները յետոյ մեկնեցան, խանդավառութեամբ ողջունուելով ժողովուրդին կողմէ, որ մինչեւ կայարան հետեւեցաւ անոնց։

ՊԵԼՃԻՔԱՅԻ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

Թագուհիին մարմնոյն փոխադրութիւնը.— Յուղարկաւորութիւնը եւ թաղումը.— Լոնեէյ կոմսուհիին միջադէպը.— Հանրային կարծիք.— Գերման թերթի մը կարծիքը։

Լաքեն, 22 սեպտ.— Գրեթէ Պրիւքսէլցիներուն մեծ մասը հոս եկած է. կառախումբերը լեցուն կը հասնին միշտ, ինչպէս նաեւ ինքնաշարժ կառքով ու սիկլէթով եկողներն ալ անպակաս են։ Օդին գեղեցկութիւնն ալ կը նպաստէ։ Տուներուն պատուհանները եւ պատշգամները լեցուած են մարդկային գլուխներով. տեղերու վարձքերը չափազանց սըղած են, այնպէս որ կարգ մը վաճառատուներու մէջ փողոցին վրայ նայող տեղ մը ունենալու համար 50 ֆր. վճարուեցաւ։ Տանիքները, ծխնելոյզներն իսկ ծածկուած են մարդկային մարմիններով։ Թագուհիին մարմինը կրող կառախումբը Լաքէն հասաւ, ժամը երեքը քառասունհինգ անցած։ Թնդանօթները սկսան որոտալ, թմբուկները կը հնչեն եւ կայարանին մէջ գտնուող զօրքերը պատիւներ կ'ընծայեն։ Ժողովուրդը կը հանէ գըլխարկները։ Դագաղը դժուարութեամբ վար կ'իջեցուի վակոնէն, շատ ծանր ըլլալուն համար։ Կղերական դասը դագաղին առջեւէն կ'երթայ, ետեւէն կուգան Լէօբոլտ Թագաւորը, Ֆլանտրի կոմսը եւ Ալպէրթ իշխանը։ Կարտինալ-արքեպիսկոպոսը քանի մը խօսք կ'ուղղէ Թագաւորին, որ գլուխը կախած եւ ձեռքերը խաչաձեւած կուրծքին վրայ՝ մտիկ կ'ընէ։ Դագաղը կը դրուի մեռելակառքին վրայ, զոր ութը ձիեր կը քաշեն, սեւ ու ոսկեհուռ ծածկոյթով պատած, վրան պէլճիական դրօշակներով։ Մահարձին վրայ կը գտնուին ամպհովանի մը, արքայական վերարկու մը եւն.։ Թագաւորը զօրավարի մեծ համազգեստով՝ գլուխը բաց կը յառաջանայ Ֆլանտրի կոմսին ու Ալպէրթ իշխանին ընկերակցութեամբ։ Արքայական ընտանիքին ետեւէն կուգան նախարարները եւ պալատական պաշտօնատարները, Լաքէնի դատաւորները, կուսակալին եւ Պրիւսէլ քաղաքին ներկայացուցիչները, զօրագունդերու պատգամաւորութիւնները, որոնք սքանչելի ծաղկեպսակներ կը կրեն։ Յուղարկաւորական թափօրը դէպի եկեղեցին կը յառաջանայ լռիկ ու յամրաքայլ, ժողովրդեան երկիւղած լռութեան մէջ։ Ժամը չորս ու կէսին եկեղեցի կը հասնի թափօրը։ Շատ կարճ կը տեւէ արարողութիւնը։ Յետոյ Մարի-Հանրիէթ Թագուհիին մարմինը տասնըութ ենթասպաներու կողմէ վերցուելով կ'իջեցուի արքայական նկուղին մէջ, որ սեւերով ծածկուած է։ Թաղման արձանագրութիւնը ստորագրեցին արքայական ընտանիքին անդամները եւ Լաքէնի քաղաքապետը։ Ժամը հինգին, յուղարկաւորութիւնը վերջացաւ եւ կրօնաւորները մինչեւ եկեղեցիին դուռը առաջնորդեցին Թագաւորը, որ կառք նըստաւ Քլէմանթին իշխանուհիին հետ. շատ յուզուած էր իշխանուհին։

Պրիւսէլ, 23 սեպտ.—Այս առտու ժամը տասնըմէկին, Լաքէնի Նօթր Տամ եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցաւ առաջին հոգեհանգստեան արարողութիւնը, հանգուցեալ Թագուհիին համար։ Թագաւորը, արքայական ընտանիքը եւ պաշտօնական անձնաւորութիւններ միայն ներկայ գտնուեցան։ Արարողութեան աւարտումէն յետոյ՝ ժողովուրդը այցելեց մատուռ-դամբարանը։ Քանի մը օրէն, Թագուհիին մարմինը պիտի թաղուի իր որդւոյն՝ Պրապանթի դուքսին եւ իր աղջկան՝ Ժոզէֆ իշխանուհիին մէջտեղ։

—Թագուհիին յուղարկաւորութեան մանրամասնութիւններէն աւելի կը խօսուի Լոնեէյ կոմսուհիին միջադէպին (տե՛ս երէկի Արեւելք) վրայ, որ մեծ յուզում առաջ բերած է ժողովրդեան մէջ։ Կոմսուհիին նկատմամբ եղած խանդավառ ցոյցերը աւելի վշտակցութեան նշան մըն են հանդէպ սիրուած իշխանուհիի մը քան բողոք մը անոր հանդէպ եղած խստութեան դէմ։ Իրապէս ինչ պատահած է, Թագաւորը Սպա հասնելուն։ Ամէն ոք մէյմէկ պատմութիւն մը կ'ընէ, բայց ոչ ոք ականատես եղած է։ Միայն սա կէտը ստոյգ է թէ Թագաւորը չէ ուզած մեռելական սենեակը մտնել, իմանալով որ Լոնեէյ կոմսուհին ներսը կը գտնուէր եւ կ'աղօթէր։ Լէօբոլտ Բ. նաեւ մերժած է իր աղջկան խնդրած ունկնդրութիւնը։ Մօրը հոգւոյն համար մատուցանել տուած պատարագին աւարտումէն յետոյ, կոմսուհին Ֆլանտրի կոմսին բնակարանը գնաց, ուր Ֆլանտրի կոմսուհին արտասուալից աչքերով ընդունեց զայն։ Ֆլանտրի կոմսն ալ, Թագաւորին եղբայրը, լաւ ընդունելութիւն ըրաւ Սթէֆանի Լոնեէյ կոմսուհիին։ Ժամը երկուքին կառախումբ նստաւ կոմսուհին, Պոլցանօ երթալու համար, ուր կը գտնուէր ամուսինը։ Բազմաթիւ անձեր կեցցէներ եւ հրաժեշտի ողջոյններ կը գոչէին։ Իշխանուհին վեր առաւ դէմքը ծածկող սեւ քօղը եւ շնորհակալութիւն յայտնեց յուզմամբ։ Ժողովուրդը կը գոչէր. «Կեցցէ Սթէֆանի իշխանուհին։ Կեցցէ Լոնեէյ կոմսուհին։ Ցտեսութի՛ւն, ցտեսութի՛ւն։» Երիկ մարդիկ իրենց գլխարկները կը շարժէին, իսկ կիները՝ թաշկինակնին։ Այս աղաղակները կրկնապատկուեցան կառախումբը մեկնած ատեն. կոմսուհին վակոնէն դուրս ծռելով նորէն շնորհակալութիւն յայտնեց։

—Լոքալանցայկըր Սթէֆանի իշխանուհիին միջադէպին վրայ հետեւեալը կը գրէ.—«Աւստրիոյ արքունիքին պաշտօնապէս զեկուցուեցաւ Սթէֆանի արքիդքսուհիին երկրորդ ամուսնութիւնը եւ Ֆրանց-Եոսէֆ կայսրը վաւերացուց զայն մեծ բարութեամբ, մինչ Լէօբոլտ Թագաւորը զրկեց զայն Պէլճիքայի իշխանուհիի տիտղոսէն եւ իր աղջիկը վռնտեց մօրը դագաղին քովէն։»

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Տէ Պիրս Ընկերութիւնը.— Տուրքի սպառնալիք.— Պատերազմական ծախսերու մասնակցութիւն։

Լոնտոն, 22 սեպտ.— Հասոյթի վրայ դրուած տուրքին հաւաքիչները հարաւային Ափրիկէի մէջ Տէ Պիրս Ընկերութենէն կը պահանջեն 25 միլիոն գումար մը։ Ընկերութիւնը իր հիմնարկութեան թուականէն՝ 1888էն ի վեր տուրք չէ վճարած։ Ընկերութիւնը կ'ընդդիմանայ. կը կարծուի որ մեծ դատ մը տեղի պիտի ունենայ։ Կ'ըսուի որ եթէ կառավարութիւնը շատ պնդէ, Ընկերութիւնը Պրիւսէլ պիտի փոխադրէ իր գրասենեակները։ Ընկերութեան պաշտօնեաները բան մը չգիտնալ կը ձեւացնեն։

—Տէյլի Մէյլ կ'ըսէ թէ պատերազմական ծախքերուն մասնակցութեան բաժինները որոշուած են անգլիական կառավարութեան կողմէ։ Թրանսվալ եւ Օրանժ 2 ½ միլիառ ֆրանք պիտի հայթայթեն։ Բնականաբար ամէնէն աւելի ոսկեհանքերը պիտի մասնակցին պատերազմական ծախքերուն, որովհետեւ անոնց հասոյթին %ին 15ը վար պիտի դրուի։

ՀՐԱԲԽԱՅԻՆ ԲՈՐԲՈՔՈՒՄ

Սէն-Վէնսանի հրաբուխը.—Նոր բորբոքում.—Երկրաշարժի ցնցում։

Անցեալ կիրակի գիշեր Սէն-Վէնսանի հրաբուխը բուռն եւ յանկարծական ժայթքում մը ունեցեր է։ Նիւյօրքըն շոգենաւը հեռագրական պարանները նորոգելու կը զբաղէր եւ հազիւ աւարտած էր իր աշխատութիւնը, երբ ժայթքումը պատահեցաւ։ Շոգենաւը ստիպուեցաւ իսկոյն հեռանալ, ծուխի թանձր ամպերէ պաշարուելով։ Քիչ մնաց հրակէզ նիւթերու կոյտի մը տակ պիտի կորսուէր։ Հեռագրական պարանին աշխատութիւնները ընդհատուեցան։ Կը կարծուի թէ պարանը նորէն խզուեր է հրաբխային ցնցումներուն հետեւանքով։ Սէն-Վէնսանի հրաբուխին ժայթքման կը զուգադիպի երկրաշարժի զօրաւոր ցնցում մը Կուայաքիլի մէջ (Էքուատորի հանրապետութիւն)։

ԴԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Հռոմի պանքայի մը սնանկութիւնը.—Բարիզի Ֆրանքեւիտալեան Ընկերութիւնը.— Ֆրանսացի երկու երեսփոխաններ.—Նոր ձերբակալութիւն։

Բարիզ, 23 սեպտ.—Հռոմի մէջ երեւան եկաւ սեղանաւորական դայթակղութիւն որ մեծ հետեւանքներ եւ անակնկալ յայտնութիւններ ունեցաւ։ Իտալիոյ մայրաքաղաքին կարեւոր մէկ հաստատութիւնը՝ Պանքօ Սքրոնծօ դադրեցուց բոլոր իր վճարումները։ Ձերբակալման հրամանագիր մը տրուեցաւ այդ պանքային նախկին տնօրէն Պէրնարտինօ Կուէլլինօ ասպետին դէմ, որ անցեալ փետրուարին հրաժարական տուած էր, եւ, իբրեւ վարձատրութիւն իր մատուցած ծառայութիւններուն, 50,000 ֆր.ի պարգեւ մը ստացած էր վարչական խորհուրդին կողմէ։ Պէրնարտինօ Կուէլլինօ ասպետը հիմա փախած է։ Ուրիշ վարիչ մը՝ Պ. Քաթանէօ ամբաստանուած է թէ Պանքօ Սքրոնծոյի ինը միլիոն բանկաթուղթերը գործածած է անհատական շահադիտութեանց։ Իտալացի երկու երեսփոխաններ՝ Պ. Պ. Բոլի ու Բանթալէոնի այդ գործողութեանց մէջ մասնակցութիւն ունին։ Իտալիոյ լրագիրները Պ. Քաթանէօյի մասին կ'ըսեն թէ անոր դէմ տրուած ձերբակալման հրամանագիրը սեպտեմբեր տասներեք թուականը կը կրէ. ուստի կը հարցնեն թէ ինչո՞ւ երեք օր սպասուած է՝ այդ հրամանագիրը գործադրելէ առաջ։ Իտալական թերթ մը կը հրաւիրէ իտալացի երկու երեսփոխանները հրաժարական տալ, վասն զի քննութեանց արդիւնքը անկարելի պիտի ընէ անոնց ներկայութիւնը խորհրդարանին մէջ։ Երրորդ անձ մըն ալ պիտի ձերբակալուի. ատիկա է որ մասնակցած է Պանքօ Սքրոնծոյ՝ Բարիզի Ֆրանքեւիտալեան Ընկերութեան կցելու գործին։ Պ. Պ. Բոլի ու Բանթալէոնի կ'ըսեն թէ ֆրանքեւիտալեան Ընկերութեան կազմութեանը աջակցելնուն պատճառը այն է թէ Ֆրանսայի երկու նախկին նախարարներու՝ Պ. Պ. Ժիւլ Ռոշի ու Ֆլուրէնսի ներկայութիւնը իրենց մեծ վստահութիւն ներշնչած է ֆրանսական խումբին պատուաւորութեանը համար։ Թուրինոյի ոստիկանութիւնը որոշեց պաշտօնեաներ ղրկել Բարիզ՝ քննութիւն կատարելու։

Հռոմ.— Կը ծանուցուի թէ Պանքօ Սքրոնծոյի եւ ֆրանքեւիտալեան Ընկերութեան գործին համար նոր ձերբակալութիւններ պիտի կատարուին Թուրինոյի մէջ։ Լրագիրները կը շնորհաւորեն դատական իշխանութիւնները։

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՈՃԻՐԸ

Մուրրիի ձերբակալութիւնը.— Մարդասպանին հետ տեսակցութիւն մը.— Մեղսակից մը փախած։

Բարիզ, 23 սեպտ.— Մուրրի փաստաբանը, Ռավէրէթոյի բանտին մէջ, մասնաւոր սենեակ մը դրուած է եւ իր ծախքովը կը կերակրուի։ Շատ տխուր է ու նիհարցած. կարելի է դէմքի փոփոխութիւնը առաջ եկած ըլլայ սա պարագայէն թէ Մուրրի տասնըհինգ օրէ ի վեր չէ ածիլուած։ Տոքթ. Պրասոլա քննեց մարդասպանը եւ այն տեսակ արդիւնքի մը յանգեցաւ որ պիտի կրնայ Մուրրիի պաշտպան փաստաբանին ձեռքը կարեւոր ապացոյց մը կազմել։ Մուրրիի աջ թեւին ծըղիին վրայ լայն վէրք մը կայ երկսայրի գործիքով մը բացուած։ Լրագրի ներկայացուցիչ մը որ արտօնուեցաւ ամբաստանեալին հետ տեսակցիլ բանտին մէջ, սա տեղեկութիւնները կը հաղորդէ.— «Մուրրի անկողնին մէջ էր երբ այցելութեան գացի։ Տեղեկութիւն ուզեցի իր վէրքին վրայ։ Մուրրի իր ծղիին վրայ ցոյց տուաւ կէս մը սպիացած երկու լայն վէրքեր, որոնք «սթիլէթ»ի միջոցաւ բացուած էին։ Մուրրի, յետոյ, մեծ յուզմամբ խօսեցաւ իր քրոջը վրայ եւ զարմացաւ անոր ձերբակալուած ըլլալուն համար, նաեւ ըսաւ թէ տոքթ. Նոյլսի ալ անմեղ է. յարեց թէ միայն ինք կրնայ ըսել եղածը։» Այդ տեսակցութենէն ետքը բանտարկեալը չուզեր ընդունիլ որ եւ է այցելութիւն։ Կ'ըսուի թէ Պոնմարթինի կոմսուհիին մեծածաւալ թղթակցութիւնները եթէ քննուին, նոր դայթակղութիւններ երեւան պիտի ելլեն։ Բարձր դասու ընկերութենէն բազմաթիւ անձեր, որոնց մէջ քանի մը կիներ ալ կան, այդ գործին մասնակցութիւն ունենալ կը կարծուին։

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէս օրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը, կայս. պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Իտալիոյ դեսպանը, ընտանիքը, առաջին թարգմանը, զինուորական կցորդը, Մանասդրի իտալական հիւպատոսը ու կինը, հելլենական դեսպանատան զինուորական կցորդը, Անատոլի երկաթուղիներու ընդհանուր տնօրէնին օգնական Պ. Հիւկնէն ու առեւտրական ճիւղին տեսուչ Բիրեաքօ էֆ. եւ դեսպանատուններէն յանձնարարուած քառասունի մօտ հիւրեր։ Ներկաներէն ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Մէքքէի կայս. հիւրանոցին տեսուչ Մուսթաֆա էֆ.ի եւ Թոքատի գաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Ֆախր էֆ.ի։ Րապիայի աստիճան՝ Պրուսայի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին հարցաքննիչ դատաւոր Բիշտի էֆ.ի։

—Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ ափրիկեան Տրիպոլսոյ զօրաբաժնին բժշկապետ գնդապետ Ալի Բիզա պէյի։ Հինգերորդ կարգի Մէճիտիէ՝ նոյն զօրաբաժնին կեդրոնական հիւանդանոցին բժշկապետ հազարապետ Ղազարոս էֆ.ի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ.— «Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Իտալիոյ դեսպանատան Մալասպինա մարքիզը պատիւ ունեցաւ ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։

—«Կայս. Իրատէ մը արտօնեց ընդունելութիւնը եւ գործածութիւնը առաջին կարգի էթուալ տը Ռումանի պատուանշանին զոր Ռումանիոյ կառավարութիւնը տուած է Սելանիկի կուսակալ Հասան Ֆեհմի փաշայի։»

ԲԱՂԴԱԴԱՑԻՆԵՐՈՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ.— Իմթիազի ոսկի եւ արծաթ չքանշանները շնորհուեցան Բաղդադացիներու Պատրիարք Տ. Էմմանուէլ Թոմայի։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.— Հինգշաբթի օրը Աղեքսանդրիոյ մէջ քոլերայէ 35 դէպքեր պատահեցան, Գահիրէ՝ 13 դէպք ու 13 մահ, Տըմիաթ՝ 30 դէպք ու 26 մահ, Ռոզէթ՝ 4 դէպք ու 2 մահ, Սիւէզ՝ 7 դէպք ու 7 մահ եւ միւս տեղերը՝ 534 դէպք ու 571 մահ. գումար 623 դէպք ու 642 մահ։

—Պետերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ սեպտ. 1էն 6 Օտեսայի մէջ ժանտախտէ տասը մահեր պատահեր են։

—Արեւելեան երկաթուղիներու Ընկերութիւնը կը ծանուցանէ թէ Կ. Պոլսէն մեկնողներու համար Չաթալճայի մէջ կատարուած բժշկական քննութիւնը վերցուած է։

—Գահիրէի մէջ հայ բժիշկ մը, քոլերայէ մեռնողի մը թաղման արտօնագրին մէջ փորհարութենէ մեռած նշանակած ըլլալուն համար երկու օրուան բանտարկութեան դատապարտուեր է։

—Եգիպտոսի հանրային պարտքի վարչութիւնը նորէն երեսուն հազար ոսկի յատկացուցեր է՝ քոլերային դէմ ձեռք առնուելիք միջոցներուն համար։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչական խորհուրդին անգլիական պատուիրակ Պ. Պալինկթըն Սմիթ ու կինը, առջի օրը, Կ. Պոլիս ժամանեցին Մէսաժըրիի Սակալիէն շոգենաւով։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ.— Առջի իրիկունը հոս հասած հեռագիրներ կը ծանուցանէին թէ շաքարի գինը բաւական բարձրացեր է։ Բարիզի մէջ 0.75 ֆր. վրայ դրած է եւ Թրիէսթէի մէջ ալ 50 հելլեր։

—Անատոլէն, երէկ, Կ. Պոլիս բերուեցան 9,500 քիլէ ցորեն եւ Ռումէլիէն ալ 1000 քիլէ։

—Սաղըզի ու Չէշմէի անխաղողները հոս կը ծախուին օխան 5 ղրուշի, օսմ. ոսկին 109 ղրուշէն։ Միւրէֆթէի ու Ռոտոսթոյի տեսակները կ'արժեն 4¼ ղրուշ, Պրուսա, Պալըքէսէր ու Քէօթահեա՝ 3½-4 եւ Արեւելեան Ռումէլի՝ 3¼ ղրուշ։

— Սաղըզի նոր բերքէ մաստիքան կ'արժէ 12–18 ղրուշ (ոսկին 109էն), մաքրուած քարակը՝ 19–20 եւ խոշորը՝ 23–25։

ՉԷԹԻՆԷՅԻ ռուսական նոր դեսպան Պ. Սչէկլով Կ. Պոլսէն մեկնելու առթիւ, երէկ, այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին եւ իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց։ Պ. Սչէկլով, այսօր, Բեդերսպուրկ կ'ուղեւորի, ուր Նիքոլա կայսեր պիտի ներկայանայ եւ յետոյ Չէթինեէ պիտի ուղեւորի։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի շրջանաւարտներէն հինգ հոգի, որոնք երեք տարի առաջ Գերմանիա ղրկուած էին՝ իրենց ուսումը կատարելագործելու, շրջաննին աւարտած ըլլալով Կ. Պոլիս պիտի բերուին, եւ անոնց տեղ նորէն հինգ բժիշկ ու երկու դեղագործ Գերմանիա պիտի ղրկուին։

ԵՐԿՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ.—Վերջին շաբաթներուն Վիեննայի բնական պատմութեան թանգարանին տոքթ. Ֆրանց Շաֆֆէր ու օգնականը՝ Պ. Կոթֆրիտ Սթրանսքի գիտական ուղեւորութիւն մը կատարեցին Ռումէլիի կողմը։ Այդ երկու անձերը, քանի մը տարի առաջ, Անատոլի ու Սուրիոյ մէջ ալ գիտական ուղեւորութիւններ կատարած են։ Տոքթ. Շաֆֆէր ու Սթրանսքի, այս անգամ, Սթրանճա լերան վրայ ուղեւորութիւն մը կատարեցին, որուն համար Էտիրնէի կուսակալութիւնը հարկ եղած դիւրութիւնները ընծայեց։ Վիեննացի գիտունները այդ ուղեւորութենէն երկրաբանական կարեւոր արդիւնքներ ձեռք բերին։ Սթրանճայի լեռները որոնք սահմանագլուխէն կ'երկարին մինչեւ հարաւային արեւելք՝ Սեւ Ծովի եզերքէն, գրեթէ անթափանցելի անտառներով ծածկուած են. ատոնք շատ մը նորութիւններ պիտի ընծայեն բուսաբաններու եւ կենդանաբաններու։ Տոքթ. Շաֆֆէր ու Սթրանսքի այցելեցին նաեւ Ուզուն Քէօբրիի ու Քէշանի կողմերը, ուր ուսումնասիրութիւններ կատարեցին։ Տոքթ. Շաֆֆէր Էտիրնէէն Գերմանիա գացած է։ Յառաջիկայ տարուան համար գիտական ուղեւորութիւն մը կը պատրաստէ Անատոլի ու Միջագետքի կողմերուն համար։

ԺԱՆՏԱԽՏԻ ՇԻՃԱԴԵՂԸ.— Հնդկաստանի Բէնճապի կուսակալը որոշեր է նահանգին եօթը միլիոն ժողովուրդին ժանտախտի շիճուկ ներարկել։ Պոմպէյի քիմիական աշխատանոցը հրաման ստացաւ օրական 50,000 սրուակ շիճուկ հասցնել Բէնճապի համար։

ԱՅԳԻՆԵՐԸ.—Ձեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ այգիներու դարմանումին համար բերուած ծծումբերը լաւ տեսակէ չըլլալով օգուտ մը չեն ունենար, որոշեց այդ կարգի ծծումբերը քննել մաքսատանց մէջ. ուստի տեղեկութիւն ուզեց մաքսային վերատեսչութենէն թէ այդ մասին ինչ միջոցներ կարելի է ձեռք առնել մաքսատանց մէջ։

ԱՆՏԱՌԻ ՀՐԴԵՀՆԵՐ.—Գասթէմունիի Էրէյլի գաւառակին, Այտընի նահանգին եւ Էտիրնէի նահանգին զանազան մասերուն մէջ, վերջերս, անտառի հրդեհներ ծագելով բաւական վնասներ պատահեցան։

ԼՈՐԱՄԱՐԳԻՆԵՐ.— Թէ՛ որսորդները եւ թէ փափկակերները կը զարմանան թէ այս տարի Այաստեֆանոսի կողմերը ինչու լորամարգի չկայ։ Պատճառը սապէս կը բացատրուի.—Ամէն տարի ապրիլին, երբ թռչունները Ափրիկէէն Եւրոպա կը գաղթեն, Եգիպտոսի Խտիվութիւնը անոնց անցնելիք տեղերը կը վարձէ թռչուն որսացողներուն որոնք ուռեր կը դնեն ծառերու ճիւղերուն վրայ։ Թռչունները յոգնութիւն առնելու համար, կը թառին ատոնց վրայ ու կը բռնուին միլիոններով. շատ անգամ մինչեւ քանի հազար հատ բռնուածներ կան մէկ որսորդի կողմէ։ Այդ կերպով Ափրիկէէն Եւրոպա գաղթող լորամարգիներուն թիւը տարուէ տարի կը պակսի։

ԷՏԻՐՆԷԻ կայարանին կարտ-ֆրէն Թոմա որ քանի մը օր առաջ հոն գացած էր, անձնասպան եղեր է Կարապետ էֆ.ի օթէլին մէջ, ուր կը բնակէր։

—Էտիրնէի մէջ մսավաճառ Օսմանի աղջիկը՝ Աիշէ, 18 տարեկան, ստամոքսի ցաւէ տառապելով, Հաճի Ալէքօ անուն մանրավաճառէ մը դեղ մը կ'առնէ, բայց հազիւ թէ կ'ուտէ, իսկոյն կը մեռնի։ Ալէքօ կը ձերբակալուի։

—Ճիսրը-Էրկէնէի մէկ գիւղին մէջ Փափազօղլը Վասիլի աղջիկը, մէկուկէս տարեկան, կոկորդին մէջ ուռեցք մը կ'ունենայ։ Անաստասիա անուն կին մը, որ կ'երեւայ թէ դայեակ էր, ածելիով մը կտրէ այդ ուռեցքը, բայց տղեկը կը մեռնի։ Անաստասիա ձերբակալուած է։

ՆԱՐԼԸ ԳԱՊՈՒԻ ծովեզերքին վրայ, երէկ ժամ 7ին, մարդու դիակ մը գտնուեցաւ։ Ոստիկանները իմանալով մակոյկով մը նոյն տեղը փութացին եւ տեսան թէ դիակին գլուխէն արիւն կը վազէ. իսկոյն ցամաք տարին եւ լուր ղրկեցին Ոստիկանութեան Դուռը, ուրկէ բժիշկ մը ղրկուեցաւ։ Բժիշկը քննեց դիակը եւ տեսաւ թէ գլխուն վրայ դաշոյնի վէրք մը կայ, ուրկէ դեռ արիւն կը հոսի. իսկ մարմնոյն միւս մասերուն վէրք մը եւայլն չկար։ Այդ մարդը գրեթէ քառասուն տարեկան կայ ու խալամ է. հագուստէն կ'երեւայ թէ նաւազ մըն է։ Ոստիկանութիւնը կը կարծէ թէ այդ անձը մաւոնայի մը կամ նաւու մը մէջ քանի մը անձերու կողմէ վիրաւորուած ու յետոյ ծովը նետուած է կիսամեռ։ Քննութիւնները առաջ կը տարուին։ Վրայէն գտնուեցան մէճիտիէի երեք քառորդ, մէճիտիէ մը եւ ութ ղրուշի մանր դրամ։ Նոյն տեղի բոլոր նաւավարներուն ցոյց տրուեցաւ դիակը, բայց ոչ ոք ճանչցաւ։ Նորէն բժշկական քննութիւն կատարուելու համար դիակը Ոստիկանութեան Դուռը ղրկուեցաւ։

ՑԱՒԱԼԻ ԱՐԿԱԾ ՄԸ.—Պոլսոյ Կոսքա թաղին մէջ, երէկ իրիկուն, ցաւալի արկած մը պատահեցաւ։ Թուրք կին մը իր փոքր աղջիկը սենեակին մէջ առանձին ձգելով, դուրս ելած էր, բայց քիչ վերջը սուր ճիչեր իմանալով խակոյն սենեակը փութաց եւ տեսաւ որ տղան վառարանին մէջ ինկած էր ու հագուստները կ'այրէին։ Անմիջապէս ազատեց ու հագուստները մարեց, բայց խեղճ տղեկին մարմինը այրած էր ու զգացած ցաւերէն կը պոռար։ Բժիշկ բերուելով հարկ եղած դարմանները եղան եւ տղեկը հիւանդանոց ղրկուեցաւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ մէջ վաղեմի չարագործ մը՝ Միհրան, երէկ, Քլարէյիա անուն Լեհի մը սենեակը մտնելով, սնտուկը կոտրեց ու եօթանասուն ղրուշ գողցաւ, բայց քիչ վերջը ձերբակալուեցաւ։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.—Քեաղըտխանէ գիւղին մէջ, երէկ առտու, Ճէմալ անուն մարդ մը յանկարծամահ եղաւ։ Կատարուած քննութեամբ հաստատուեցաւ որ սրտի կաթուածէ մեռած է։

ՕՐԹԱԳԻՒՂԻ մէջ հէլվաճը Խալիլի աշակերտները՝ Համտի ու Շաքիր, աղէն գիշերը կռուի բռնուելով, Համտի դաշոյնով ձախ կողէն վիրաւորեց իր հակառակորդը։ Համտի ձերբակալուեցաւ։

— Օրթագիւղի նաւամատոյցին մօտ խահուէճի Հաշիմի աշակերտը՝ Րէմզի իր վարպետին արծաթ ժամացոյցը, ածելիները եւ այլն գողնալով փախաւ։

ՀՐԵԱՅ ԵՐԳԶՈՒՀԻՆ.—Բաթրասի եւ Աթէնքի թերթերը մեծ աղմուկ կը հանեն խնդրի մը շուրջը, որ պատահեր է Բաթրասի մէջ, հետեւեալ պարագաներուն մէջ։ Պ. Տ. անուն հրեայ կին մը, օսմ. հպատակ, իր հետ նոյն քաղաքը կը տանի նոյնպէս օսմ. հպատակ եղող Րոզա անուն 16 տարու աղջիկ մը, որուն հետ կ'երգէ Բաթրասի գեղեցիկ սրճարաններուն մէջ։ Զինուորական մը, այդ գեղանի աղջկան սիրահարուելով, կը յաջողի զայն հրապուրել։ Օսմանեան հիւպատոսարանը իմանալով, հիւպատոս Յովհաննէս էֆ. Մաժակեան անձամբ կառավարիչին կը ներկայանայ, եւ կը խնդրէ որ Րոզա անուն աղջիկը անմիջապէս հիւպատոսարան ղրկուի։ Հիւպատոսին բաղձը կը կատարուի։ Այս վերջինը գործին մէջ մաս ունեցող շատ մը անձեր ալ կանչեր եւ զանոնք մանրամասն հարցաքննութեան մը ենթարկեր է. Նաեւ փորձ բժիշկի մը յանձներ է աղջիկը, քննելու եւ տեղեկագիր մը ներկայացնելու համար։ Վերջապէս խնդիրը յանձնուեր է ընդհանուր դատախազին, որ հիւպատոսարանին հսկողութեան տակ, քննութիւններ կը կատարէ։

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՐՔԸ

Բերայի Սիւրքին մէջ, Léonidas-Arniot'ի խումբը կը շարունակէ իր զբօսալի ներկայացումներուն շարքը ամէն գիշեր։ Մասնաւորապէս հետաքրքրութիւն կը պատճառեն շուներուն, կատուներուն եւ թութակներուն խաղերը։

Կ'արժէ երթալ եւ տեսնել։

Վաղը ցորեկ matinée։

ՔՐԷՏԻ ՖՈՆՍԻԷ ԷԺԻՊՍԻԷՆ

213ՐԴ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ 3 % ՏՈԿՈՍԱՒՈՐ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒ

15 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1902

15,634 թիւը 50,000 Ֆրանք շահած է

Հետեւեալ 25 Թիւերը 1000ական Ֆր. շահած են

22,984	74,764	147,781	244,344	305,244
27,459	76,225	149,413	246,865	339,257
35,741	104,487	158,964	247,494	376,268
41,908	115,412	167,988	280,845	380,395
53,350	123,637	242,709	303,832	383,408

Վճարումը պիտի կատարուի 1902 հոկտ. 1էն սկսեալ։

Եգիպտոսի մէջ վճարումները կը կատարուին՝ Գահիրէի մէջ Ընկերութեան կեդրոնատեղիէն եւ Աղեքսանդրիայի մէջ Քրէտի Լիոնէի դրամատունէն։ Կ. Պոլսոյ եւ Իզմիրի մէջ՝ Քրէտի Լիոնէի դրամատուններէն։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

1318ի սեպտեմբեր ամիսը մտնելուն առթիւ, որ ոգելից ըմպելիներու տուրքին երկրորդ վճարման ժամանակն է, Օսմ. Հանր. Պարտքի տնօրէնութիւնը Կ. Պոլսոյ եւ շրջականերու մէջ ոգելից ըմպելիի առեւտուրով զբաղողներուն կը ծանուցանէ թէ, համաձայն այդ մասին պատրաստուած կանոնագրին 14րդ յօդուածին, օգոստոս ամսուն մէջ պարտին ներկայանալ ոգելից ըմպելիներու տեսչութեան, որ Ղալաթիա քարափին վրայ, Լոյտ խանը փոխադրուած է, հարկ եղած արտօնագիրը առնելու համար։ Ամէն անոնք որ մինչեւ սեպտ. մէկ չներկայանան, օրինական տրամադրութեանց պիտի ենթարկուին։ 10—15

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը այս առաւօտ Պատրիարքարան գնաց, ուր զբաղեցաւ կարգ մը ընթացիկ գրութիւններով, ինչպէս նաեւ յառաջիկայ շաբթուան մէջ գումարուելիք Ժողովներու հրաւիրագիրներուն կարգադրութեամբ։ Ն. Սրբազնութիւնը այս իրիկուն ալ Սկիւտար կ'երթայ, Ս. Խաչի տօնին առթիւ պատարագելու համար Ս. Խաչ եկեղեցին մէջ։

—Պիլէճիկի մէջ Աֆիոն Գարահիսարի հրկիզեալներուն համար հանգանակութեան մը ձեռնարկուած է, կարգադրութեամբ Առաջն. Փոխանորդին։ Թէեւ ազգ. բաղնիքի շինութեան ծախքերով ժողովուրդը բեռնաւորուած էր, սակայն յուսալի է որ կարեւոր գումար մը հաւաքուի Պիլէճիկի մէջ, ի նպաստ Աֆիոն Գարահիսարի հրկիզեալներուն։ Պիլէճիկի թեմը եղող եւ Պիլէճիկէն 12 ժամ հեռու Մուրատչայ անուն ութ հարիւր տունէ բաղկացած հայաբնակ գիւղին մէջ վէճ մը ծագեր ու զայն կարգադրեր է Առաջն. Փոխանորդ Գրիգորիս վարդապետ, տեղւոյն քահանաներուն եւ երեւելիներուն խնդրանքով։ Գրիգորիս վարդապետ քահանայի մը ուղեկցութեամբ՝ Մուրատչայ գացեր է եւ երկու շաբաթ հոն մնալով Թաղ. Խորհուրդի նոր ընտրութիւն կատարեր եւ ինչ ինչ թեմական խնդիրներ կարգադրելով վերադարձեր է իր պաշտօնատեղին։ Պիլէճիկէն 50ի չափ բարեկեցիկ ընտանիքներ Արմաշ գացեր են ուխտի։

—Նարեկի աշխարհաբար թարգմանութեան առթիւ Մանզումէի մէջ, Արմաշի փոխ-վանահայր Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս Դուրեան սկսած է պատրաստել լուրջ ուսումնասիրութիւն մը։ Մեկնողական գրուածք մը ըլլալէ աւելի բաղդատական քննադատութիւն մը պիտի ըլլայ այդ ուսումնասիրութիւնը, գլխաւորաբար կէտ նպատակի ունենալով թէ ինչ կանոններ եւ գրչագրի ինչ տարբերութիւններ կան, զորս Նարեկի թարգմանիչ մը նկատողութեան պէտք է առնէ անպատճառ։ Տարակոյս չկայ որ Տ. Եղիշէ Սրբազանի այս ուսումնասիրութիւնը մեկնողական մութ խնդիրներու վրայ կարեւոր լոյս մը պիտի սփռէ եւ բաւական պիտի տարբերի մինչեւ հիմա գրուած մեկնողական գրուածներէն։ Արմաշի ուխտագնացութեան առթիւ, Գրիգոր Նարեկացիին հոգեսաւեր քնարը ամէն իրիկուն հանդիսաւոր կերպով կ'երգուի, մանաւանդ այս իրիկուն, «Եկեսցէ»ի ժամերգութենէն ետքը։

—Ս. Պատրիարքը, Նպաստից Յանձնաժողովի վերջին նիստին մէջ՝ առաջարկեր է ուրոյն գանձապետ մը նշանակել Նպաստի Սնտուկին հաշիւներուն համար։ Յառաջիկայ նիստին մէջ պիտի կատարուի այս ընտրութիւնը։

—Տակաւին երեք Վիճակ իրենց ներկայացուցիչը կարգած են, մասնակցելու համար Կիլիկիոյ Կաթող. ընտրութեան։ Յառաջիկայ շաբթու Ատանա պիտի հասնին Սսոյ եկեղեցական հինգ պատգամաւորները։ Կաթողիկոսական Տեղապահ Կիրակոս եպիսկոպոսի գրուեր է որ մասնակցի Ընտրողական Ժողովին։

—Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը դիմում ընելով Երուսաղէմի Պոլիս գտնուող Յունաց Պատր. Փոխանորդին, պահանջած է որ, հանգուցեալ Յովակիմ Թորոսգալեանի կողմէ Հիւանդանոցին անունով աւանդ ձգուած 400 ֆրանսական ոսկին յանձնուի։ Մուրհակին պայմանաժամը կ'աւարտի այս տարուան վերջը։ Փոխանորդը խոստացեր է խնդիրը տեղեկագրել Երուսաղէմ, եւ պայմանաժամը լրանալուն, կարգադրել գործը։

—Խասգիւղի Գալֆաեան որբանոցի խնամակալները, երէկ նորէն այցելեցին նոյն հաստատութիւնը եւ ի ներկայութեան նորընտիր տեղակալ մայրապետին, վարժարանին տնօրէն Ռէթէոս էֆ. Թադէոսեանի եւ համարակալ Խաչիկ էֆ. Բիւլանեանի, մանրամասն քննութիւն մը կատարեցին։ Պետական առօրեայ նպաստն ալ մէջը հաշուելով, որ 1500 ղրուշի կը հասնի, որբանոցը 3000 ղրուշի հասոյթ ունի՝ գոյացած կալուածներու հասոյթներէն եւ նուիրատուութիւններէն, իսկ ծախքն է 6000 ղրուշ, որով միշտ բաց մը կայ։ Այս աննախանձելի վիճակին պատճառաւ է որ 4-500 ոսկիի պարտք մը գոյացեր է։ Խնամակալները տեղակալ-մայրապետին յանձնարարեցին որ որբանոցին համար եղած ծախքերը նշանակէ առանձին տետրակի մը մէջ, Պատրիարքարանի հաշիւ տալու համար։ Նմանապէս պահանջուեցաւ հաստատութեան անմիջական պէտքերուն եւ ունեցած պարտքերուն մէկ ցուցակը։ Ներքին պաշտօնէութեան յանձնարարուեցաւ որ իր կարեւոր դատած կէտերուն վրայ տեղեկագիր մը մատուցանէ Ս. Պատրիարք Հօր։ Խնամակալները գումար մը յանձնեցին Բրիստինէ մայրապետին, Ս. Պատրիարքին կողմէ, առօրեայ ծախքերուն գործածուելու համար։ Երանուհի մայրապետին վիճակին մէջ բարուոքում մը կը նշմարուի, բայց դեռ իր առողջական վիճակը գոհացուցիչ չէ։ Իր աջ ձեռքը եւ ոտքը անշարժութեան դատապարտուած են։

—Ուսումնական Խորհուրդը երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ գումարուեցաւ եւ հետեւեալներով զբաղեցաւ.—

Ուսուցչական ընտրելեաց Քննիչ Յանձնաժողովը Կազմական Կանոնագրին 31րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն ներկայ տարւոյ Ուսուցչական Ընտրելեաց քննութիւնը կատարած եւ տեղեկագրով մը ներկայացուցած էր իւրաքանչիւր ընտրելիի տուած քննութեան արդիւնքը։ Նոյն տեղեկագրէն կը տեսնուէր թէ ընտրելեաց թիւը հասած էր 68ի եւ անոնցմէ 36ը ներկայացած էին լոկ եւ ընտրելի օգնական ուսուցչութեան եւ մնացեալը զանազան ճիւղերու մասնագիտութեան համար։ Հետեւաբար Խորհուրդը նկատողութեան առնելով նոյն տեղեկագիրը եւ յարակից քննութեանց ցուցակը արժանի, դատեց հետեւեալ վկայականները տալ։ Օգնական ուսուցչութեան 36 ընտրելիներէն միայն 13ը յաջողած ըլլալով, ահաւասիկ անոնց անունները զանազան ճիւղերուն մէջ իրենց ստացած միջին նիշերուն կարգաւ.—Օր. Բերուզ Սեւումեան, Օր. Սաթենիկ Տ. Ներսէսեան, Սուրէն էֆ. Սօլախեան, Գաբրիէլ էֆ. Խաչիկեան, Օր. Աղաւնի Յակոբեան, Օր. Աղաւնի Յովակիմեան, Գրիգոր էֆ. Նալտըզճեան, Օր. Զապէլ Շէհրիկեան, Օր. Ագնիւ Կարապետեան, Օր. Թագուհի Գահրամանեան, Օր. Սրբուհի Պօչնաքեան, Օր. Վերգինէ Խանճեան, Օր. Ռուբինէ Թաշճեան, Օր. Արաքսի Շամլեան։ Դաստիարակ ուսուցչութեան համար ներկայացած էին երեք օգնական ուսուցիչներ, որոնցմէ միայն յաջողած է Յարութիւն էֆ. Մկրտիչեան։ Զանազան ճիւղերու իբր օգնական-մասնագէտ ուսուցչութեան համար ներկայացեալ ընտրելիներու վրայ կատարուած քննութիւնը հետեւեալ արդիւնքը ունեցած է։ Ուսողութեան ճիւղին համար ներկայացած են չորս ընտրելի, բայց երկուքը միայն յաջողած են, եւ են Գաբրիէլ էֆ. Խաչիկեան եւ Սուրէն էֆ. Սօլախեան. բնական գիտութեանց ճիւղին համար ներկայացած են երկու ընտրելի եւ երկուքն ալ յաջողած՝ որոնք են՝ Գրիգոր էֆ. Նալտըզճեան եւ Գաբրիէլ էֆ. Խաչիկեան։ Թուրքերէնի ճիւղին ընտրելի ներկայացած են երեք անձեր եւ երեքն ալ յաջողած, որոնք են իրենց նիշերու կարգաւ Երուանդ էֆ. Թէրլէքճեան, Պարոյր էֆ. Քէչեան, Հրանդ էֆ. Սուրէնեան, գալով Ֆրանսերէնին 7 ընտրելի ներկայացած են եւ ոչ ոք յաջողած է։ Պատմութեան ճիւղին համար ներկայացած է մէկ ընտրելի եւ որ յաջողած է, Յարութիւն էֆ. Բեււոնեան։ Գեղագրութեան ճիւղին համար ներկայացած է մէկ ընտրելի եւ յաջողած է, որ է Մկրտիչ էֆ. Մկրեան։ Երաժշտութեան ճիւղին համար ներկայացած է երկու ընտրելի եւ քննիչներու տեղեկագրերուն համաձայն, արժանի դատուած է օգնական-մասնագէտ ուսուցչի վկայական տալ Սիլիքեան էֆ. Զընտանճեանի հայկական Ձայնագրութեան եւ Օր. Պայծառ Կարինեանի եւրոպական երաժշտութեան ճիւղերու համար։ Նոյնպէս գծագրութեան ճիւղին համար ներկայացած է մէկ ընտրելի, որ արդէն բարձրագոյն վարժարանէ մը վկայեալ ըլլալուն, արժանի դատուած է գծագրութեան օգնական-մասնագէտ ուսուցչի վկայական տալ։ Ձեռագիտութեան ճիւղին համար ներկայացած են 14 ընտրելի եւ անոնցմէ միայն 10ը արժանի դատուած են նոյն ճիւղի օգնական մասնագէտ ուսուցչութեան վկայականի, որոնք են իրենց քննութեանց նիշերուն կարգաւ.—Օր. Աննա Քիւրքճեան, Օր. Նարիկ Ռուստան, Տիկին Գոհար Ճէրրահեան, Օր. Լօմէնի Յովսէփեան, Օր. Եփրազ Գալուստեան, Տիկին Րօզ Կիւրճեան, Օր. Քրիստինէ Դահրըմանեան, Տիկին Րօզ Շ. Սինանեան, Օր. Արուսեակ Գալֆաեան, Օր. Թագուհի Վարժապետեան։ Ձեռագործի ճիւղին համար ներկայացած են 13 ընտրելի, որոնցմէ յաջողած են միայն 7ը, որոնք են իրենց ստացած նիշերուն կարգաւ.— Օր. Վէրժինի Չերազեան, Օր. Արաքսի Եաւրուեան, Օր. Նոյեմզար Դերձակեան, Օր Վէրժինի Գազազեան, Օր. Վիքթորիա Սամիկեան, Օր. Աննա Բիչիւկեան, Օր. Մէօհրիւպէ Տէմիրճեան։ Զ. Սկիւտարի Նոր Թաղի Ճեմարան երկսեռ վարժարանի Հոգաբարձութիւնը՝ վարժարանին նոր կազմակերպութեան առթիւ յայտագրած ըլլալով Տեսչին անունը, Խորհուրդը Կազմական Կանոնագրին 41րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, հաստատեց Միհրան էֆ. Աղաճանեանի տեսչութեան պաշտօնը։ Խորհուրդը զբաղեցաւ նոյնպէս մայրաքաղաքիս Թաղ. Նախակրթարաններու շրջանաւարտներու քննութեանց նիշերու գնահատումովը՝ զոր մասամբ աւարտելէ յետոյ շարունակութիւնը յաջորդ նիստին։

ՄԱՍԻՍ գրական շաբաթաթերթի այսօրուան թիւին բովանդակութիւնն է.— Այդընեան եւ հայ բանասիրութիւն. Ս. ԱՆԴԻԿԵԱՆ։— Ռուտոլֆ Վիրխովի մահուան առթիւ (Նամակ Պէրլինէ) ՀՐ. ԱՆԴՐԻԿԵԱՆ։— Գրական էջեր. Քաղաքակրթուած գերեզմանները. ՃՈՆ ԹՈՄՄԻ։ —Մասնախօսական. ՅՈՎՀ. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ։—Երեք տարի Արժանթինի մէջ (Թերթօն)։—Վերջին վարդեր (Բանաստեղծութիւն) Մ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՍՕՖԻԱ, 26 սեպտ.—Ռուսական Նորկէյ Բոպեդոնոսէց զրահաւորը, ուր կը գտնուէին Նիքոլա Նիքոլայէվիչ մեծ դուքսը եւ միւս ռուս հիւրերը, երէկ, կէսօրէն երեք ժամ ետքը, Վառնա ժամանեց։ Հարիւր մէկ թնդանօթներով ողջունուեցաւ։ Ֆէրտինանտ իշխանը նոյն զրահաւորը երթալով, բարի գալուստ մաղթեց մեծ դուքսին որ քիչ ետքը պուլկարական Նաճեա նաւը գնաց եւ փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Ֆէրտինանտ իշխանին։ Ժամ 3.45ին, մեծ դուքսը, իշխանը եւ ռուս անձնաւորութիւնները ցամաք ելան։ Ժողովրդեան խուռն բազմութիւն մը մեծ խանդավառութեամբ ողջունեց զանոնք։ Քարափին վրայ ընդունուեցան նախարարապետ Պ. Տանէվի, Վառնայի մետրոպոլիտին, կղերականներուն եւ քաղաքային ու զինուորական իշխանութեանց կողմէ։ Սոպրանիէին դերատենապետը բանախօսութիւն մը արտասանելով, բարի գալուստ մաղթեց ռուս հիւրերուն։ Զինուորներ, նուագախումբի մը առաջնորդութեամբ, զինուորական պատիւներ ըրին եւ յետոյ անցք մը կատարեցին։ Մեծ Դուքսը, Ֆէրտինանտ իշխանը եւ ռուս հիւրերը Թրնովա տանող կառախումբը ժամ 4.15ին ճամբայ ելաւ, ժողովրդեան համակրական եռանդագին արտայայտութեանց մէջտեղը։ Կառախումբը, այս առաւօտ ժամ 8ին, Թրնովա հասաւ։

—Բեդեռսպուրկ շոգենաւը, ուր կը գտնուէին ռուսական ուրիշ անձնաւորութիւններ, այս առտու Պուրկազ հասաւ եւ ընդունուեցաւ Ֆէրտինանտ իշխանին անունով՝ Պալաքանով զօրավարին եւ կառավարութեան անունով ալ ելմտական ու դատական նախարարներուն՝ Պ. Պ. Սարաֆովի ու Ռատէվի կողմէ։ Ընդունելութիւնը շատ համակրական եղաւ։ Ռուս հիւրերը, յետոյ, կառախումբով Սթարա-Զաղորա գացին։

ՆԱՆԹ.—Զինուորական ատեանը աստիճանազրկութեան դատապարտեց Լըրուա Լատիւրի հազարապետը որ չէր ուզած հրամայել՝ կրօնական միաբանութեանց արտաքսումին վերաբերեալ հրամանագրին գործադրութեանը մասնակցելու պաշտօն ունեցող ջոկատին։ Լըրուա-Լատիւրի հազարապետը հարցաքննութեան միջոցին ըսաւ թէ խիղճը թոյլ չէր տար մասնակցիլ հակակրօնական միջոցներու, եւ թէ կիներ վռնտել ու պատեր փլցնել հարկ էր, ինչ որ բանակին գործը չէ։

ՀՌՈՄ.—Մոտիքայի հեղեղը, սաստիկ փոթորիկի մը հետեւանքով, յանկարծ յորդեցաւ, ողողելով տուներ որոնց մէկ քանին փլան։ Մինչեւ հիմա հարիւր մեռեալներ կան։ Հեղեղին երկու կողմը գտնուած կամուրջները ու ճամբաները քանդուեցան։ Վնասները քանի մը միլիոն ֆր. ի կը հասնի։ Կ'երեւայ թէ այդ աղէտը թաթառի մը արդիւնքն է։ Լրագիր մը կ'ըսէ թէ Մոտիքայի զոհերուն թիւը չորս հարիւր է։

—Գերմանական Բաբբառա շոգենաւը խրեցաւ Բաթմանէյի նաւահանգիստին մօտ, նաւահանգիստ մտնելու համար տաժանելի ջանքեր ընելէ ետքը։

—Սիկիլիոյ մէջ հեղեղը փլցուց քանի մը տուներ. տասը հոգի մեռան, բայց հաւ զոհերը աւելի ըլլալու են։

—Բաթմանէյի մէջ փոթորիկը 24 ժամ տեւեց։ Գիւղերուն մէջ մեծամեծ վնասներ կան։ Երկաթուղիի հաղորդակցութիւնները ընդմիջուեցան։

ՍԻՄԼԱ.—Քաշգարի երկրաշարժին հետեւանքով Արթուշ մեծ քաղաքը կործանեցաւ։ Վեց հարիւր վաթսուն եօթը հոգի մեռան եւ հազար հոգի ալ վիրաւորուեցան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բարնէճի հաստատութեան անդամ Պ. Հէնրի Ֆիլիբս պուէր զօրավարներուն հարիւր հազար տոլար յանձնեց՝ պուէր այրիներուն եւ որբերուն համար։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՆԱՆԹ, 26 սեպտ.—Նանթի զինուորական ատեանը աստիճանազրկութեան դատապարտեց Լըրուա-Լատիւրի տեղակալը, միաբանական վարժարաններու փակման ատեն անհնազանդ գտնուած ըլլալուն համար։

ԲԱՐԻԶ.—Պատերազմական նախարարին շուրջը գտնուողները բացարձակապէս կը հերքեն այն զրոյցը թէ Անտրէ զօրավարը մօտերս պիտի հրաժարի։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին օրակարգին վրայ քսաներկու հարցապնդումներ կան։ Հաշիւ կ'ըլլայ թէ Ժողովին նստաշրջանը փակուելէն ի վեր ութ նոր հարցապնդումներ ծանուցուած են։ Նախարարապետ Պ. Գոմպ անմիջական վիճաբանութիւն պիտի պահանջէ՝ դահլիճին ընդհանուր քաղաքականութեանը վերաբերեալ հարցապնդումի մը, եւ եթէ վստահութեան քուէ մը ձեռք բերէ, միւս բոլոր հարցապնդումներուն համար պիտի պահանջէ որ ելմտացոյցի վիճաբանութենէն ետքը նկատողութեան առնուին։

—Հանրապետութեան նախագահ Պ. Լուպէ հոկտ. 22ին Վալանս պիտի երթայ, կարգ մը հանրօգուտ շինութեանց բացումը նախագահելու։

ԼՈՆՏՈՆ.—Շանկայէն նոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պօքսըրները կը սպաննեն Հունկ-Եուի եւ Բիա-Թինկի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Իրլանտացիները սուլեցին Իրլանտայի նոր փոխարքայ Լորտ Տըտլին՝ Տըպլին ժամանելու պահուն։

ԲԱՐԻԶ.— Զրոյց կը պտտի թէ Պատերազմական նախարար Անտրէ զօրավարը ծանուցած է Թրաֆեր զօրավարին թէ մօտերս պաշտօնէ պիտի դադրեցուցի, անկարգապահութեամբ ամբաստանուած Սէն-Րէմի գնդապետին նպաստաւոր վկայութիւն տուած ըլլալուն համար։

ԲԱՐԻԶ.— Տարտամ զրոյց մը կը շրջի թէ Քորէայի կայսրը մեռեր է։

—Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Ռուսիա վաղը Չինաստանի պիտի վերադարձնէ Մանչուրիոյ երկաթուղին։

—Ֆրանսական կառավարութիւնը պաշտօնապէս ազդարարեց կղերին թէ մի միայն ֆրանսերէն լեզու պէտք է գործածել քարոզներու, կրօնագիտութեան դասերու, հովուական թուղթերու եւ ուրիշ եկեղեցական վաւերաթուղթերու մէջ։

—Ատրճանակով մենամարտ մը տեղի ունեցաւ այսօր երկու լէհ ուսանողներու միջեւ ոչինչ պատճառով մը։ Ուսանողներէն մէկը գլուխէն վիրաւորուելով մեռաւ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Նախագահ Րուզվէլթի վիճակը գոհացուցիչ է։

ՍԱԿԱՐԱՆ

—o—

Շաբաթէ մը ի վեր սակարաններու մէջ թէ՛ գործառնութիւնները թոյլ են եւ թէ գիները տկար։ Մեծաքանակ գնումներ չեն ըլլար գրեթէ եւ էն ջոջ շահագէտներն անգամ զգուշաւոր են իրենց գործառնութեանց մէջ, նոր տարբերութենէ մը չվնասուելու համար։ Թրանսվալը, թէեւ հոս գտնել դժուար է, հաստատ կը բռնուի եւ Ռէժիի թուղթերը իրենց վերջին անգամուան բարձրացած գիներուն—352 ֆրանք—վրայ կը մնան եւ գնելու խնդրանք կայ քանի օրէ ի վեր։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 13 Սեպտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	30	31 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	30	36 1/2
Ամէնէն վար գին	»	30	28
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	117	75
Ամէնէն բարձր գին	»	118	87
Ամէնէն վար գին	»	117	37

ԲԱՑՈՒՄ 14 Սեպտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Գ.	Ք. Կ.	30	30
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	117	75
Շիրքէթի Խայրիէ		28	20
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ- Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ ՕԹմ.		0	10
Սօս. ՕԹմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		2	75
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	40
» ժուիսանս		1	35
» պարտաթուղթ		496	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		499	—
Թրանսվալ		144	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիպսիէն		261	—
Լավրիոն		74	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	75
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	Ֆր.	22	71 1/2
» » » չէք	»	22	70
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	85

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	17
Անգլիական ոսկի	»	110	03
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	—
Քրիմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	02
Մէթալիք	»	102	50
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	65

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 26 Սեպտեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ		93	25
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		54	75
» » » Դ. բաց.		28	37
» » » Դ. գոց.		28	12
Օսմանեան Պանքա		13	12
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		41	—
» Մօնօբօլ		44	—
Պուլկարական 1888		92	50
Էժիպսիէն Իւնիֆիէ		108	87
Տօմինիալ		105	—
Թրանսվալ		5	75
Այտըն երկաթուղի		14	50
Փոխանակագիր		25	36 1/4

ԲԱՐԻԶ, 26 Սեպտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	07
» » 3 1/2 %		101	27
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	28	60
գոց.	»	28	55
« » » Բ.	»	55	50
» » » Գ.	»	30	75
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	580	—
Օսմանիէ	»	487	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	122	—
Օսմ. մաքսատուն	»	511	—
Օսմ Ռէժի	»	352	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1057	—
Իտալական Ռանթ	»	102	50
Սպանիական արտաքին	»	87	27
Թրանսվալ	»	146	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	185
Դրամադեղչ	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 26 Սեպտեմբեր

Ռուպլը	Ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	122	20
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	50
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	295

ՎԻԷՆՆԱ, 26 Սեպտեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	50
Ռումէլի երկաթուղի	»	114	20
Օսմ. Ռէժի	»	322	—

ՊՐԻՒՍԷԼ, 26 Սեպտեմբեր

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		28	40
Ռումէլի երկաթուղի		120	—

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԵԾԵԼԱՆԻՒ

Տասնըհինգ տարիներէ ի վեր, Ամերիկայի մէջ հաստատուած արհեստաւոր մը, Պ. Գալաճեան, որ հեծելանիւի գործով կը զբաղի եւ յաջողութիւն ձեռք բերած է իր առեւտրական ձեռնարկին մէջ, պատրաստ է փափաքողներուն ընտիր հեծելանիւներ ղրկելու, ինչպէս նաեւ հեծելանիւի լաստիկներ, այլեւայլ մասեր նորոգութեան համար, վերջին կատարելագործութեանց համաձայն պատրաստուած հեծելանիւներու պատկերներ։ Ամէն անոնք որ դիմեն, մեծապէս գոհ պիտի մնան։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել հետեւեալ հասցէին.

L. S. Kallajdian

10—13 Boston, mass. U. S. A.

DEUTCH AUSTRALISCHE
Dampfschifs Gesellschaft

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ԱՒՍՏՐԱԼԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

Իբգեճոռ շոգենաւը յառաջիկայ սեպտ. 13/26ին Իզմիրէն պիտի մեկնի դէպի Ֆրէմանթլ, Ատէլայտ, Մէլպըրն, Սիտնէյ ու պիտի ընդունի վաճառք եւ ուղեւոր։ Աւելի ընդարձակ մանրամասնութեանց համար դիմել Կ. Համբարձումեանի եւ Տէրքուանի, Պարտէքլոյ Եէնի Խան, Թիւ 21։

867

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տէր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԻՔ

396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

ԵԱՆԻ ԳԱՐԵՋԲԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՑԱՐԿԸ
(ճիշդ Զալըքճեանց դէմը)

Ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն՝ երաշխաւորելով։

Թմբեցուցիչ դեղերու եւ ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ. կ'ընդունին։

ԷՔՕԼ ՆԱՍԻՕՆԱԼ ՖՐԱՆՍԷԶ
ԱՂՋԿԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ (հիմնուած 1882ին)
ՏՆօրէնութեամբ ՏԻԿԻՆ ՏԸՎՈՅԻ ԵՒ ՇԱՓՆԵՐԻ
Բերայի ճիւղ (Նեմճէի փողոց 35)
Ցերեկօթիկ եւ կէս-գիշերօթիկ
Գանտիլլիի ճիւղ
Գիշերօթիկ եւ կէս-գիշերօթիկ

Գանտիլլիի վարժարանին վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ սեպտեմբեր 2/15ին, իսկ Բերայի վարժարանինը՝ սեպտեմբեր 9/22, երկուշաբթի օրը։ Երկու վարժարաններուն մէջ ալ խնամով կ'աւանդուին հայերէն, թուրքերէն, յոյներէն, անգլիերէն, գերմաներէն, գծագրութիւն, երաժշտութիւն։ Դասական ուսումները պիտի դասախօսուին ֆրանսական քոլէճի բարձրագոյն դասընթացքներու բրօֆէսօրներուն կողմէ, Տիկին Տըվոյի յաջորդելով, որ Գանտիլլիի վարժարանին մէջ կը պաշտօնավարէր մասնաւորապէս։ Աշակերտուհիներու արձանագրութեանց ու տեղեկութեանց համար դիմել Բերա, Նէմճէի փողոց, թիւ 35, երկուշաբթի օրերը, իսկ Գանտիլլի, հինգշաբթի օրերը։ 17—30

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԲԱՐՔԵՐԸ, մտքի եւ մարմնի չափազանց յոգնութիւնները, զեղծումներն ու քնատութիւնները ոյժէ կը ձգեն մարդը, մարմինը կը տկարացնեն, ջիղերը կը թուլցնեն ու անժամանակ ծերութեան կը մատնեն նոյն իսկ երիտասարդներն ու չափահասները։ Արիւնը, ջիղերը, ոսկորներն ու կազմուածքը զօրացնելու եւ վատուժութեան ու տկարութեան առաջքը առնելու համար անհրաժեշտ է գործածել Օփօ-Լէսիթինի Պիլլօն նորագիւտ դեղը, որ ամէն մեծ դեղարանները կը գտնուի։

ՀԱՅ ԿՕՇԿԱՎԱՃԱՌ
ԱՐՇԱԼՈՅՍ

Թիւ 9, Սուլթան Համամ, կից Քրէտի Լիոնէի, Թիւ 9

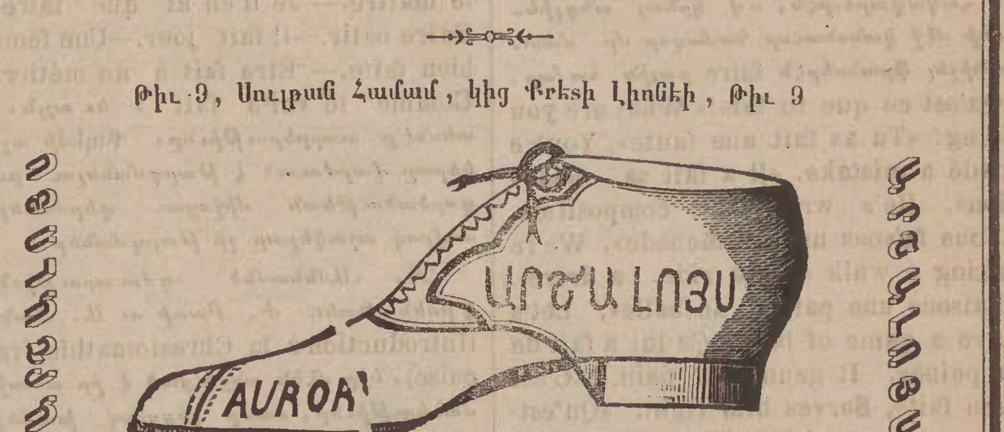

Բազում տարիներէ ի վեր փութաջան աշխատութեամբ ձեռք բերած յաջողութիւններս այս անգամ յարգոյ յաճախորդացս կողմէ աւելի գնահատուելու միտումով՝ կը փութամ պատրաստել վաճառատանս մէջ բուն տեղական եւ ամերիկեան նիւթով տոկուն եւ նրբաճաշակ կօշիկներ, արանց, կանանց եւ տղայոց համար. անոնք որ ճաշակի տէր են, կրնան մեր վաճառատունը դիմել։

Նաեւ չափու վրայ կօշիկներ ամենայն փութով կը պատրաստուին վաճառատանս մէջ, ուր կը գտնուին նաեւ կօշիկ պատրաստելու համար ամէն տեսակ ճոխ մթերք, ինչպէս նաեւ գունաւոր ամերիկեան եւ ֆրանսական կաշիներ, բրդէ եւ բամպակէ մանածներ եւայլն, որուն տէրն է ՅՈՎՍԷՓ ՓԱՓԱԶԵԱՆ։

Ղալաթիա մասնաճիւղ չունինք։

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ԻՆ
Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 687 ՄԻԼԻՈՆ Ֆրանք
Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւններ կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուգակից դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք: Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Խնաէթ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս: 579

ՏՈՔԹ. ՆԻՔՕԼԱ ԿԱԼԻՆՈՍ
ԾՆՆԴԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Հիւանդներ կ'ընդունի ու կը դարմանէ իր մասնաւոր դարմանատան մէջ, Ղալաթիա, Թրամվային վրայ, Սանթրգճօլար ճառուխի, Գարագօզ օղլուին դիմաց, լոմպարտին խանութին վրայ, թիւ 97. ուր կը գտնուի ամէն օր առաւօտեան ժամ 3էն մինչեւ իրիկուան 11: Ջերմամիզութիւնը (պէլ սօղուգլուղը) թէ՛ նոր սկսած եւ թէ հինաւուրց մնացած եւ ամէն ծագում առած հիւանդութիւնները ինչպէս դժուարամիզութիւնը, յաճախամիզութիւնը, ամորձիքներու ուռեցքը, միզանցքի նեղուածը, եւայլն, եւայլն կը դարմանէ բոլորովին նոր մեթոտով առանց ցաւ զգացնելու եւ քիչ ժամանակի մէջ: Անոնք որ կը թերահաւատին, առողջանալէ ետք ալ կրնան վճարել այցերնին:

Տոքթ. Կալինօս կատարեալ յաջողութեամբ կը բուժէ նաեւ մորթի հիւանդութիւնները: Անո՛նք որ այս կարգի հիւանդութիւններու ենթակայ են եւ յուսահատած, թող դիմեն յ'ըշխալ թէ չկին, ապահովապէս գոհ պիտի մնան:

ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԵԱՆ
ԱՄԵՆԷՆ ԱԶԴՈՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Սրբատարրական գեղխութիւններէ առաջ եկած ջերմամիզութիւնն ու ամէն կարգի հոսումները եթէ անխնամ ձգուելով չեն դարմանուին, սոսկալի հետեւութիւններ կ'ունենան և մինչեւ իսկ որդեծնութենէ կը զրկեն զմարդ: Թէ նոր սկսած և թէ հինցած ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԻՒՆՆ անվնաս կերպով ու հիմնապէս բուժելու համար ՍԱՆԹԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ անունով դեղ մը հնարուած է որ բնաւ ստամոքսը չխանգարելով կարճ ժամանակի մէջ կատարելապէս կ'անհետացնէ հիւանդութիւնը, առանց հետք մը ձգելու:

Ջերմամիզութեան համար թէեւ շատ մը դեղեր կան, բայց անոնք ստամոքսը խանգարելէ և միզանցքն ու ամորձիքները ուռեցնելէ և հիւանդն յուսահատեցնելէ ուրիշ բանի չեն ծառայեր. մինչդեռ ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ բոլորովին զերծ է այս անպատեհութիւններէն: Հետեւաբար անոնք որ այս կարգի ծածուկ հիւանդութեանց ենթակայ են ու չեն փութար այս գիտական մեթոտով պատրաստուած դեղը գնել, պարտք անոր ժամանակաւ կ'ըլլան և ուղղակի կը փնտռեն իրենց առողջութիւնը:

Սանդալ Սալօլէ Էմմրին կը ծախուի մայրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները: Զգուշացէք անուններու նմանութենէն. ԷՄՄՐԻ անունը փնտռեցէք:

Կը ծախուի Սէրքի Ճամիի քովը Բէազիտ պէյի Սուլթան Համամ Մէյտանի, Լի օս, Գօնէյիրնօ դեղի մթերան ... ու Գօնէ Գօրս Բիւչիւքեան դեղարանը:

897 19 30

NÉVRALGIES Անգար, Ստամոքսի կծկում, Անարիւնութիւն և բոլոր ջղային ճիւանդութիւններ մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին շնորհիւ Տոքթէօր CRONIERի ՀԱԿԱՋՂԱՑԱՒԱԵՐՆ ԴԵՂԱՀԱՑԵՐՈՒՆ. Տուփը 3 ֆրանք, ծամուս ծախք չաւանուիր Paris, դեղարան Robriquet, Monnaie փողոց թիւ 23: Կը ծախուի նաև բոլոր դեղարաններու մէջ:

Ոսկի չքանշան 1900ի Բարիզի Միջազգային Արուեստահանդէսին: Մթերանոց Մէ Դիքի և Ընկ.:

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
HUNYADI JANOS
Անմիջական ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ նամբաւ
ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԻՔԷՆ
Պահանջելու է ճեռեւեայ անունը պարունակող պիտակով շիշեր
ANDREAS SAXLEHNER
Կը ծախուի զլխաւոր դեղավաճառներու և դեղարաններու քով: 387

Լ'ԻՒՐՊԷՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
Հաստատուած 1838ին
Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ընկ
76 միլիոն Ֆրանք
Կեդրոնական վարչութիւն Բարիզ, Բէլթիյէ փողոց թիւ 8 և 10
—o—
Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ Ղալաթիա Վօյվօտա, Լօրանտօ խան. Դրամատուն Ընկերութեան, բոլոր Թուրքիոյ համար, Քաչար Լիօնէ:

ԹԻ ԿՐԻՇԱՄ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ԼՈՆՏՈՆ
Դիւրութեան դրամագլուխ 31 դեկտ. 1898ի
162, 924, 140 ֆրանք
Տարեկան եկամուտ, ապահովագրութիւններ և այլ 31 դեկտեմբեր 1898ի
29, 765, 473 ֆրանք
Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումներ, եկամուտ Թոշակ, եւլն.
362, 858, 507 ֆրանք
1898 տարւոյն մէջ ընկերութիւնը 6615 ապահովագրութիւն ընդունած է արժէք 58,680,000 ֆրանք դրամագլուխ մը կը ներկայացնէ:
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ ԻՅՕՒԸՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճըք փողոց, Այտընեան խան:
Մէջնորդներու կը յանձնարարութիւն տրուի:
Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա Թէյմէնէթի խան:

ՏՕՔԹՕՐ Գ. ԱՐԱՔԵԼԵԱՆ
Տանօթ ատամնաբոյժ Բարիզի
Ի ՄԷՋ ... Թիւ 1
Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 ... 490

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Ամէն ամիս երկու անգամ կը յաճախեն Լիվրբուլի եւ Արեւելքից միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամփանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիրրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ուրանի	7269	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ Joly et Seagor Մէյմանէթիլի խան, Թիւ 6 7 8 Ղալաթիա. Քարա Մուսթաֆա փողոց. 255

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի Պօրտոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք:

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ռամսէզ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէպըս	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէբիս	2250
Ֆարոս	3000	Մ.ինըս	2000
Օսմանլի	3000	Կասքըրնի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւյէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ Ոսթերլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31 Ճէյմս Սդրիթ Լիվրբուլ:

ՌՕՍԻԱ
COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ. ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու ստորոյէ խորտակումն ի դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով:

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆ.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ընդհանուր քննիչ Ա. ՀԻՒՐՊԻՉ
Ընդհ. գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՕՏՈՐ ՐԷՔՔԷՆ
Ընդարձակ մանրամասնութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ, հին մ քստոմ տեղը. գործակալութեան գրասենեակ: 524

LE PHENIX AUTRICHIEN
ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ
ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ
Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 Քր. Կեանքի ճիւղ 31,008,000 Քր. Ծովային ճիւղ 15,264,915 Քր
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ է, Կ. ՊՈԼԻՍ ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ
Գրասենեակները, Կ. Պոլիս, Համօբուլօ խան, 52—56
745 Լիազօր Ներկայացուցիչ Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ
Ծանօթ —Գաւառներու մէջ լուրջ և գործունեայ գործակալներ կ'ընդունուին:

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէբօ	3607	Գօնկօ	2306	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսթօ	2377	Տիսօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանիօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1037	Սրէրօ	1300
Բօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասօ	1328
Բրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Բրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Բըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտալօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրքիտօ	487
Գալիբսօ	1387	Էրագօ	1841	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլրինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիքաքօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4532	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գիթօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Ջէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Տայսօ շոգենաւը, նաւապետ Բիքքըրին, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 25ին:
Քօնկօ շոգենաւը, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 26ի պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար:
Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻԼՇ ԷՆՐԻՔՕՏ
Թիւ 23—24 Քէչէճի Մէյմէթ խան Ղալաթիա 377

COMP RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթուան նրթեւեկութիւններ
Դշ. 10/23 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի:
Դշ. 11/24 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Եղեքսանդրիաէն (Բորդ-Սայիտ, Եաֆա. Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ:
Եշ. 12/25 Սէվաստաբոլ ժամը 1ին միջօրէէն առաջ:
Ուր. 13/26 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ:
Շբ. 14/27 Տարտանէլ, Այնորոզ, Սելանիկ, Իզմիր, Քիոս, Թարապուլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոռդ-Սաիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի:

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑԿԱԿԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Սեպտ. 29ի Անաղոլի Ալժ... եղերքէն
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Սեպտ. 30ին Անաղոլի ուղ. Մարսիլիա:
Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար:
Առաջին կարգ 245 ֆ ... Բ. կարգ 175 ֆ ... Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թ. Փ. Հանէ է Քարավիւ ...
516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Արմէնեան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէսդրիան	10500	Արրժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պասդօնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ձալէրնիան	3700	Մինծօ	900
Վալօնիան	3700	Օպօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ձապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքը այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը գրել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ:
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ Ռուսական Լէթ. տեղը
600

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՄՈՒԹԵԱՆ

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ (5)

ՈՒՂՂԱԿԻ ՄԵԹՈՏԸ

ԿԵՆԴԱՆԻ ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՒ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՄԷՋ

(ԸՍՏ ԹՕՂ ՔԱՌՈՒԹԻ)

Հակադարձօրէն, ո՛վ կրնայ անգլիերէնի մէջ կանոնաւոր համազօր մը մատնանիշել ֆրանսերէն faire բային համար. «Qu'est ce que tu fais!» What are you doing! «Tu as fait une faute», You've made a mistake. «Il a fait sa rédaction», He's written his composition. «Nous faisons une promenade», We're taking a walk (կամ a ride, a drive). «Faisons une partie de balle», Let's have a game of ball. «Ça lui a fait de la peine», It gaun him pain. «C'est bien fait», Serves him right. «Qu'est-ce que ça me fait!» What do I care. «Ça ne fait rien», Never mind.

«Հարցուցէ՛ք լիսէի աշակերտի մը, կ'ըսէ դարձեալ Մ. Պաէալ, թէ ի՛նչ է ֆրանսերէն faire բային լատիներէնը, առանց վարանելու ձեզ պիտի պատասխանէ. «facere». —յունարէ՞նն ինչ է. «poicîn». —Միեւնոյն հարցումն ուղղեցէք գերմաներէն ու ֆրանսերէն հաւասարապէս լաւ խօսող տղու մը: Ինձ պատահած է փորձել այս փորձը: Տղան ինձ պատասխանած է. «Cela dépend. dites-moi la phrase.» Իրողութիւնն այն է՝ faire բայը գերմաներէն (ինչպէս եւ հայերէն) շատ տարբեր կերպով կը թարգմանուի՝ ասութիւններուն համեմատ. «Il fait beau,—Dieu a fait le ciel et la terre.—Faire un discours.—Faire des armes.—Faire le maître.— Je n'en ai que faire.—Faire bâtir.—Il fait jour.—Une femme bien faite.— Être fait à un métier.—Comme le voilà fait !» եւ այլն: Կը տեսնէք տարբերութիւնը: Բոլեծի աշակերտը վարժուած է թարգմանելու. բայց գործածութեան միջոցաւ գերմաներէն սորվող աշակերտը չի թարգմաներ:»

20. «Ամենամեծ դժուարութիւնը, կ'ըսեն նաեւ Ժ. Բաուր ու Ա. Բանպօ (Introduction à la Chresiomathie française), երբ մէկն անցուցած է իր առաջին մանկութիւնը, օտար լեզուով խորհելու վարժուիլն է, վարժութիւն մը զոր կարելի չէ ստանալ ո՛չ քերականութիւնով, ո՛չ բառարանով, ոչ ալ փոխադարձ թարգմանութիւնով: Աւելի առաջ երթալով կը կարծենք թէ թարգմանութիւնը, մանաւանդ օտար լեզուէ մայրենի լեզու թարգմանութիւնն ամենալաւ խափանարար միջոցն է օտար մտածումին խորը թափանցելու: Այս նպատակին հասնելու համար, պէտք է ձերբազատ ըլլալ մայրենի լեզուէն, տոհմային մտածումին այդ միջնորդէն, այդ կաղապարէն, որով զմեզ կը կաշկանդէ դէպ օտար լեզու թարգմանութիւնը: Թէեւ Ֆրանք շատ լաւ մատնանշած է թէ թարգմանութիւնն ինչպէս խօսքին գործողութեան մէջ կը ներմուծէ անօգուտ խառնաշփոթութիւններ, որոնք զայն կը դանդաղեցնեն ու կը խափանեն: Իրօք, եթէ մեր մայրենի լեզուով կը խօսինք աթոռի (chaise) մը վրայով, գաղափարէն բառին կ'անցնինք ուղղակի: Միեւնոյն անցումը պէտք է ընել նաեւ օտար լեզուի մէջ. պէտք է օտար բառը կապակցել առարկայի մտապատկերին եւ ո՛չ թէ մեր լեզուի բառին: Բայց ի՛նչ կ'ընէ թարգմանութիւններուն մեթոտը: Աթոռ բառն է որ կը զուգորդէ օտար բառին, chaise, chair կամ stuhl. այնպէս որ գործողութիւնը կը պատկերացուի հետեւեալ կերպով. 1. Աթոռի գաղափար, 2. Աթոռ բառը, 3. chaise բառը, փոխանակ այն շատ աւելի պարզ գործողութեան, որ բոլորովին զուգահեռական է տեղի ունեցած գործողութեան հետ. 1. Աթոռի գաղափար, 2. chaise բառը:

«Բան մը չէ՞ ալ, ըստ որում ընտրուած բառը կը պատկերացնէ պարզ ու նիւթական գաղափար մը, որ ամէն լեզուի մէջ կամ գրեթէ համեմատ է: Բայց եթէ ինկատ առնենք ա՛յնպիսի բառեր՝ որոնք խառնաշփոթ մտապատկերներ կը ներկայացնեն եւ աւելի կամ նուազ կը տարբերին իւրաքանչիւր երկրի մէջ, դժուարութիւնը կ'աւելնայ:

«Թարգմանութիւնը—որ այս պարագային մէջ թանկագին է արդէն, հմտօրէն եղող լեզուաբաններու համար, վասն զի զիրենք կը վարժեցնէ զննակից ըլլալու այս տարբերութիւններուն, զայնս վերլուծելու եւ թարգմանչին ամբողջ արուեստը կազմող խօսքերու համազօրութիւններուն այնչափ դժուարին արուեստին մէջ հրահանգելու—թարգմանութիւնը, կ'ըսենք, ճշմարիտ յուսախաբութիւն մը կ'ենթադրէ օտար լեզուի ուսուցումին սկզբնաւորութեան մէջ, վասն զի կը խեղաթիւրէ օտար բառին իմաստը՝ այնպէս իմ երեւալով իբր թէ կը հաստատէ նոյնութիւն մը, որ սակայն գոյութիւն չունի: Միթէ ճի՞շտ է apprendreը թարգմանել learn եւ teachը enseigner. այդ բառերուն նշանակութիւնն ու կիրառութիւնը բնաւ չեն համապատասխաներ իրարու: Եւ կամ միթէ կարելի՞ է ըսել թէ loveը համեմատ է aimerի եւ likeը me plaireի: Ամենեւին: Ի՞նչպիսի համազօրութիւն կարելի է հաստատել անգլիերէն ու ֆրանսերէն նախադրութիւններու եւ մակբայներու միջեւ, որոնց նշանակութեան ու կիրառութեան երանգներն այնչափ դժուարին են օտարին համար: Նոյն խառնաշփոթութիւնները կը համադիպին քերականական ինչ ինչ ձեւերու մէջ. հայերէն իր քոյրը ֆրանսերէն կը թարգմանուի sa soeur, իսկ անգլիերէն՝ his sister, առաջին լեզուին մէջ ստացական ածականը դրուելով իգական, երկրորդին մէջ՝ արական: Սոյն կերպին աղերսները դիւրըմբռնելի են ինքնին, ճարտարօրէն ուղղուած դրուցատրութեան ու կրկնութեան միջոցաւ. դիւրին է մէկ լեզուին մէջ ստացական զօրաւոր զուգորդութիւն մը յառաջ բերել, միւսին մէջ՝ ստացեալին հետ: Բայց թարգմանութիւնը կը կնճռոտէ ու կանոնը չի պարզեր. ապացոյց են անգլիացի ու ֆրանսացի աշակերտներուն ըրած փոխադարձ անհամար սխալները:»

21. Դարձեալ, երբ մարդ սովորութիւն ընէ իր սեփական լեզուն թարգմանել՝ օտար լեզուն խօսելով, գրեթէ երբեք չի յաջողիր յատկաբանական կերպով արտայայտել իր միտքը: Ոչ-Ֆրանսացիներուն՝ ֆրանսերէն խօսելու ժամանակ ըրած սխալները սովորաբար առաջ կու գան թարգմանութիւններէ: Այսպէս, անոնք յաճախ բոլորովին տարբեր բան կ'ըսեն՝ քան զոր կ'ուզեն ըսել:— Նորվեկուհի մը, որուն դոյզն ծառայութիւն մը մատուցած էի, իր նամակով շնորհակալութիւն յայտնելէ յետոյ՝ կ'աւելցնէ. «Je regrette de vous avoir fait tant de peine» (Gjort Dem saa meget bryderi), փոխանակ ըսելու. «De vous avoir donné tant de peine.»—Անգլիացի երիտասարդ մը որ հօրս տան մէջ կը կենար իբր հիւր, երբ կը տեսնէր տղու մը լալը, կը գոչէր կանոնաւորապէս. «Qh ! quelle est la matière, quelle est la matière avec vous ?» (What'n ihe matter Mith you), փոխանակ ըսելու «Qu'avez-vous ?»— Ուրիշ մը, որ փանսիոնի մը մէջ տեղաւորուած էր, տան տիրուհիէն կը խնդրէ որ իր սենեակին մէջ դնել տայ «Une poitrine de caleçons» (a chest of draners), փոխանակ ըսելու «Une commode».— Շուէտացի ուսուցիչ մը, թօնդ կուսակից բարենորոգումի (բայց շա՛տ չափաւոր բարենորոգումի մը), կը գրէ ա՛յն տիկնոջ՝ որուն տան մէջ կեցած էր Ֆրանսա գտնուած միջոցին, թէ «Je me félicite d'avoir fait connaissance avec des gens (sic) qui ne cherchent pas à vous séduire par une apparence fausse d'aisance», Բարեկամի մը յիշեցնելով ի միջի այլոց՝ fosse d'aisance ազդող առաւելութիւնը:— Անգլիացի հռչակաւոր բանաստեղծ Թէնիսոն, բարեկամի մը հետ Ֆրանսա ճամբորդած միջոցին, կը մտնէ պանդոկի սենեակ մը, ուր կը բոցավառէր լաւ կրակ մը: Քաղաքին մէջ պտոյտ մը ընելու համար դուրս ելած պահուն, կ'ըսէ պանդոկապետին. «Ne laissez pas le feu sortir» (Won't let the fire go out), feu բառը fouի պէս արտասանելով. պանդոկապետը կարծելով թէ բանաստեղծին բարեկամը խելագարած է, անոր ետեւէն կը կղպէ սենեակին դուռը:

(Շարունակելի)